

Absolwent pomorskiej uczelni przedsiębiorcą?

**– raport z badań ilościowych
studentów ostatnich lat studiów
uczelni wyższych województwa pomorskiego**

Gdańsk, 2008

Absolwent pomorskiej uczelni przedsiębiorcą?

**Raport z badań ilościowych
studentów ostatnich lat studiów
uczelni wyższych województwa pomorskiego**

**realizowanych dla
Urzędu Marszałkowskiego Województwa Pomorskiego**

Gdańsk, 2008

Wydawca

URZĄD MARSZAŁKOWSKI WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO

Departament Współpracy Międzynarodowej i Gospodarczej

Departament Rozwoju Regionalnego i Przestrzennego

80-810 Gdańsk

ul. Okopowa 21/27

tel./fax (058) 32-61-684, e-mail: drrip@woj-pomorskie.pl

ABSOLWENT POMORSKIEJ UCZELNI PRZEDSIĘBIORCĄ? Raport z badań ilościowych studentów ostatnich lat studiów uczelni wyższych województwa pomorskiego

Raport z badania „Potencjał do rozwoju przedsiębiorczości wśród studentów ostatnich lat studiów województwa pomorskiego” w ramach projektu „Moduł Informacyjno-Decyzyjny WIEDZA-INNOWACJE-GOSPODARKA (MID WIG) jako narzędzie wspierające rozwój i innowacje w regionie” współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Społecznego i budżetu państwa. Projekt w ramach Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego Działanie 2.6.

Badanie zrealizowane przez:

PENTOR Research International Poznań Sp. o.o.

60-791 Poznań, ul. Reymonta 15/3

Redakcja techniczna

Iwona Borkowska

Koncepcja projektu graficznego okładki

SZAJNA STUDIO

80-321 Gdańsk, ul. Hołdu Pruskiego 1/2

Projekt okładki i druk

ARTIKOM Spółka z o.o., ul. Reduta Miś 1/4, 80-741 Gdańsk

© Copyright by Urząd Marszałkowski Województwa Pomorskiego

Gdańsk 2008

ISBN 83-88262-18-1

Spis treści

I. Informacje o badaniu	7
II. Metodologia i opis realizacji badania.....	13
III. Analiza wyników	15
1. Dane socjo-demograficzne badanych	15
2. Zajęcia z przedsiębiorczości w trakcie studiów	23
3. Plany na przyszłość	29
4. Plany związane z założeniem własnej firmy	37
5. Ocena oferty edukacyjnej pod kątem przygotowania do prowadzenia własnej działalności gospodarczej	49
IV. Podsumowanie	55
V. Załączniki	61
1. Kierunki studiów objęte badaniem.....	61
2. Grupy kierunków studiów, a plany założenia własnej firmy	65
3. Kwestionariusz ankiety	70
4. Tabela przedziałów ufności i wielkości błędu statystycznego pomiaru	80

Badanie w ramach projektu „Moduł Informacyjno-Decyzyjny WIEDZA-INNOWACJE-GOSPODARKA (MID WIG) jako narzędzie wspierające rozwój i innowacje w regionie” współfinansowanego przez Europejski Fundusz Społeczny Unii Europejskiej oraz budżet państwa. Projekt w ramach Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego Działanie 2.6.

I. Informacje o badaniu

Pentor Research International Poznań na zlecenie Urzędu Marszałkowskiego Województwa Pomorskiego przeprowadził, na przełomie roku 2007/2008, badanie na reprezentatywnej próbie studentów studiów dziennych ostatniego roku większości szkół wyższych w województwie pomorskim. Głównym celem badania było określenie potencjału do rozwoju przedsiębiorczości. Badaniem objęto również studentów studiów licencjackich, ze względu na brak studiów magisterskich w trybie dziennym, w znacznej części prywatnych szkół wyższych w województwie.

Badanie realizowane było w ramach projektu dofinansowanego ze środków Unii Europejskiej Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego w latach 2004-2006 „Moduł Informacyjno-Decyzyjny WIEDZA – INNOWACJE - GOSPODARKA (MID WIG), jako narzędzie wspierające rozwój i innowacje w regionie”.

Do celów szczegółowych badania należało określenie:

- planów zawodowych po ukończeniu studiów, w tym dotyczących założenia własnej firmy,
- stopnia znajomości zagadnień dotyczących założenia własnej firmy,
- problemów i obaw jakie ograniczają rozwój własnej firmy,
- potencjalnych branż działalności gospodarczej,
- potrzeb instytucjonalnych rozwijania przedsiębiorczości.

Wartością dodaną projektu jest:

- określenie potrzeb edukacyjnych w zakresie przedsiębiorczości, jako obligatoryjnych dla studentów, niezależnie od kierunku studiów,

- przekazanie wniosków dla uczelni wyższych w zakresie dostosowania kierunków studiów do potrzeb regionalnego rynku pracy;
- określenie zasięgu oddziaływania uczelni wyższych w województwie.

W ankiecie oprócz pytań przewodnich znalazły się pytania pomocnicze, dotyczące m.in. miejsca zamieszkania, płci, wieku, planowanego miejsca osiedlenia się i inne.

Przeprowadzone badanie jest uzupełnieniem dla projektu zrealizowanego przez Agencję Rozwoju Pomorza pn. *Pomorskie Obserwatorium Gospodarcze*, które miało na celu dostarczenie informacji na podstawie badań ankietowych przeprowadzonych wśród przedsiębiorców nt. kondycji i potrzeb przedsiębiorstw. Zebrane w wyniku badania ankietowego informacje zostały opracowane przez naukowców z Uniwersytetu Gdańskiego i udostępnione w postaci raportu. Opracowanie uwzględniło m.in.: informacje o wiodących sektorach gospodarki regionalnej, potrzebach małych i średnich przedsiębiorstw w zakresie szkoleń, doradztwa, pomocy finansowej etc. Znalazły się w nim także informacje o zdolnościach małych i średnich przedsiębiorstw do współpracy z innymi przedsiębiorstwami, jednostkami badawczo-rozwojowymi czy instytucjami otoczenia biznesu.

Wyniki z badania przeprowadzonego ze studentami skierowane są głównie do:

- władz uczelni wyższych,
- samorządów terytorialnych,
- inwestorów (w tym z kapitałem zagranicznym), którzy jako jedne z istotnych czynników lokalizacji biorą pod uwagę jakość kapitału ludzkiego, w tym przedsiębiorczość,
- instytucji otoczenia biznesu,

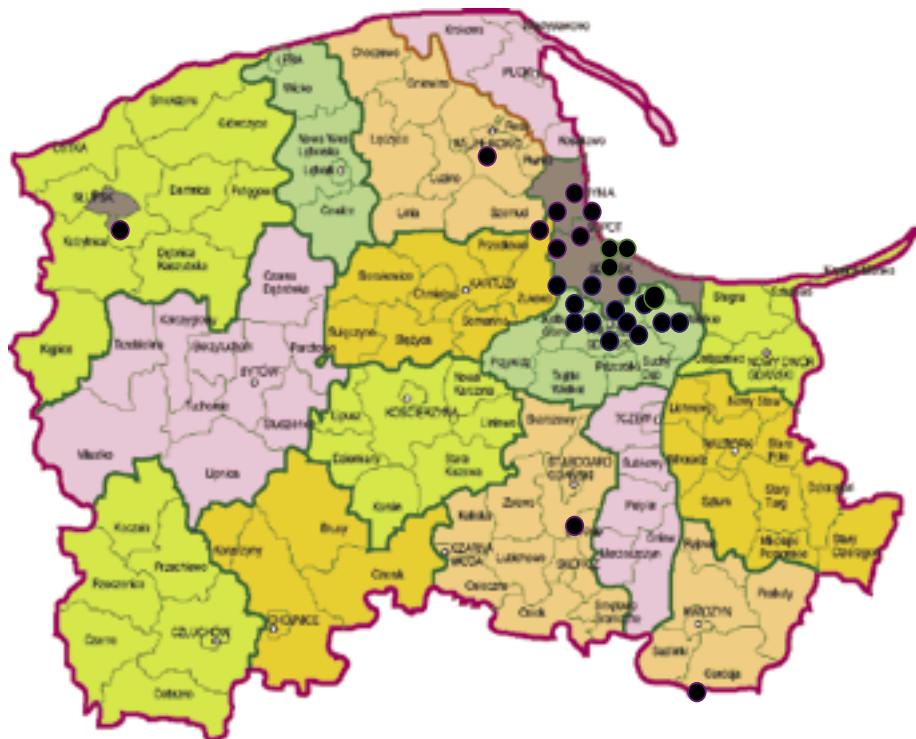
- instytucji rynku pracy, w tym WUP-u, PUP-ów.

Wyniki badań powinny w perspektywie roku 2020 przyczynić się do pełnego wykorzystania potencjału zasobów ludzkich, poprzez wzrost zatrudnienia i potencjału adaptacyjnego przedsiębiorstw i ich pracowników, podniesienie poziomu przedsiębiorczości, zmniejszenie obszarów wykluczenia społecznego oraz wesprzeć władze samorządowe w budowę struktur otoczenia biznesu. Informacje z przeprowadzonego badania zasilają moduł informacyjno-decyzyjny WIG, poprzez uzupełnienie go o dane nt. potencjału rozwojowego przedsiębiorczości opartej o innowacje oraz pokazanie przygotowania i gotowości do założenia własnego przedsiębiorstwa przez studentów ostatniego roku studiów magisterskich lub licencjackich.

Badanie przeprowadzono w 27 szkołach wyższych, w województwie pomorskim, zarówno publicznych, jak i prywatnych, z czego 13 zlokalizowanych jest w Gdańsku, 6 w Gdyni, 4 w Sopocie, 1 w Słupsku, 1 w Stargardzie Gdańskim, 1 w Wejherowie oraz 1 w Kwidzynie (szczegółowa lista szkół znajduje się w II części raportu – Metodologia i opis realizacji badania). Ogółem badaniem objęto 5146 studentów, z czego 3908 studiujących w Gdańsku, 686 w Gdyni, 158 w Sopocie, 351 w Słupsku, 16 w Stargardzie Gdańskim, 16 w Wejherowie oraz 11 w Kwidzynie.

Z powodu braku studiów w systemie dziennym, bądź młodego stażu szkół niemożliwa była realizacja badania w niektórych oddziałach zamiejscowych (tj. Państwowa Zawodowa Szkoła Wyższa w Elblągu – oddział w Tczewie, Politechnika Koszalińska – oddział w Chojnicach, Wyższa Szkoła Administracji i Biznesu w Gdyni – oddział w Lęborku, Politechnika Gdańska – oddział w Kościerzynie).

Na poniższej mapie zamieszczono lokalizację szkół, w których przeprowadzono badania.

W pierwszej, zasadniczej części niniejszego raportu zamieszczono dane socjo-demograficzne badanych (tzn. wiek, płeć, wielkość miejscowości pochodzenia, plany związane z miejscem zamieszkania po ukończeniu studiów, prowadzenie firmy przez kogoś z członków rodziny, odbywanie praktyk zawodowych podczas studiów, obecny status zawodowy, plany co do kontynuowania studiów). Te zmienne niezależne zostały skorelowane z innymi zmiennymi zależnymi opisywanymi w dalszej części raportu (np. aktywność zawodowa w trakcie studiów a plany związane z założeniem własnej firmy).

W drugim rozdziale przedstawiono wyniki z badania diagnozy programu szkół wyższych, a dokładnie zajęć mających na celu rozwijanie przedsiębiorczości. Studenci zostali poproszeni o odpowiedź na pytanie, czy takie zajęcia miały miejsce w ich programie studiów oraz jeśli tak, jaki zakres informacji dzięki nim przyswoili. W tej części przedstawiono także aktywność studentów w pogłębianiu wiedzy z zakresu przedsiębiorczości na zajęciach/spotkaniach pozawykładowych.

W trzecim rozdziale zaprezentowane są wyniki dotyczące planów zawodowych obecnych studentów, w tym także planów związanych z założeniem własnej firmy. Badani zostali także poproszeni o ocenę swoich szans na znalezienie pracy.

W czwartym rozdziale szczegółowo przeanalizowano odpowiedzi dotyczące planów studentów, którzy deklarują otwarcie własnej firmy (tj. planowana branża, powiązanie branży z innowacjami, rodzaj innowacji, zgodność branży z obecnym kierunkiem studiów, termin założenia własnej firmy, źródło informacji, podjęte działania w kierunku założenia własnej firmy, obawy z tym związane).

W ostatnim rozdziale przedstawione są opinie na temat oferty edukacyjnej pomorskich szkół wyższych, w zakresie przygotowania do prowadzenia własnej firmy. Badani zostali także poproszeni o opinię na temat wprowadzenia do programu studiów obowiązkowego przedmiotu mającego na celu przekazywanie wiedzy z zakresu przedsiębiorczości.

W IV części znajduje się podsumowanie wyników z badania.

W V części zamieszczono cztery załączniki: listę kierunków studiów objętych badaniem, przedstawicieli kierunków, którzy zamierzają założyć własną firmę, kwestionariusz ankiety, tabelę przedziałów ufności i wielkości błędu statystycznego pomiaru.

Badanie w ramach projektu „Moduł Informacyjno-Decyzyjny WIEDZA-INNOWACJE-GOSPODARKA (MID WIG) jako narzędzie wspierające rozwój i innowacje w regionie” współfinansowanego przez Europejski Fundusz Społeczny Unii Europejskiej oraz budżet państwa. Projekt w ramach Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego Działanie 2.6.

II. Metodologia i opis realizacji badania

Badaniem została objęta populacja studentów ostatniego roku większości uczelni wyższych w województwie pomorskim odbywających studia w systemie dziennym (27 szkół wyższych, zarówno publicznych, jak i prywatnych). Badaniem objęto studentów studiów magisterskich, inżynierskich oraz licencjackich (jeśli dana szkoła nie posiada w ofercie studiów magisterskich). Badanie przeprowadzono wśród studentów większości kierunków (poza kierunkami, specyficznymi, które z założenia nie dążą do kreowania postawy przedsiębiorczości np. teologia itp.). Reprezentatywność wyników udało się osiągnąć dzięki doborze studentów proporcjonalnym do liczby absolwentów studentów studiów dziennych z 2006 roku. Ankieta wraz z listem przewodnim oraz ulotką informacyjną o projekcie została przekazana rektorom szkół wyższych z województwa pomorskiego. 2 spośród 29 szkół, w których planowano badanie nie wyraziły zgody na przeprowadzenie badania.

Badanie realizowano w okresie od listopada 2007 r. do końca stycznia 2008 r. Ostatecznie pomiarem objęto 5146 studentów.

Badanie przeprowadzono metodą techniki ankiety audytoryjnej, która polega na „rozdaniu kwestionariuszy grupie respondentów, zebranych w tym samym czasie i w tym samym miejscu”¹, czyli podczas zajęć (wykłady, ćwiczenia). Ankieta audytoryjna realizowana jest zwykle w badaniach środowisk, grup skoncentrowanych w jednym, określonym miejscu w sposób naturalny, czyli np. uczniowie, studenci, pracownicy jakiejś firmy. Prowadzący badanie w takiej sytuacji nie przeprowadzał wywiadu osobiście z każdym respondentem, ani nie odczytywał pytań, a jedynie ograniczał się do podania celu prowadzonych badań i ewentualnie

¹ E. Babbie, „Badania społeczne w praktyce”, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2005, s. 282

tłumaczył, jak ankietę należy wypełnić. Wypełnienie ankiet zajęło studentom około 20 minut. Badania zostały przeprowadzone po uzyskaniu zgody ze strony władz szkół wyższych.

Po zakodowaniu pytań otwartych i wprowadzeniu ankiet do bazy, analizę danych przeprowadzono z wykorzystaniem komputerowego pakietu do obliczeń statystycznych SPSS+. Na podstawie uzyskanych w badaniu wyników liczbowych przeprowadzone zostało frekwencjonowanie rozkładów odpowiedzi na wszystkie pytania umieszczone w kwestionariuszu ankiety wraz z tabulacją wszystkich wyników. Dla wybranych zmiennych skonstruowano tabele krzyżowe, a w przypadku poszczególnych pytań badawczych przeprowadzona została analiza korelacji, która umożliwiła potwierdzenie statystycznych istotności związku pomiędzy analizowanymi wartościami zmiennych niezależnych i zmiennych zależnych.

W celu diagnozy istotności różnic między zmiennymi zastosowano testy istotności. Testy statystyczne wyjaśniają czy różnice procentowe lub średnie w tabelach różnią się istotnie statystycznie od siebie. Dla średnich kolumnowych wykonane zostały testy t, które polegają na wykonaniu parami testów równości średnich kolumnowych dla tabel z przynajmniej jedną zmienną jakościową w kolumnach i przynajmniej jedną zmienną ilościową w wierszach. Poziom istotności alfa testu został ustalony na poziomie 0,05, zaś wartości p testów były korygowane przy wykorzystaniu metody Bonferroniego.

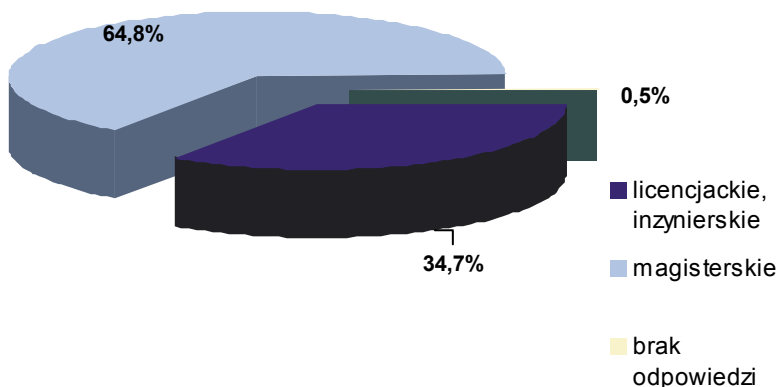
Dla proporcji kolumnowych wykonano testy z, które polegają na wykonaniu parami testów równości średnich kolumnowych dla tabel z przynajmniej jedną zmienną jakościową w kolumnach i w wierszach. Poziom istotności alfa testu został ustalony na poziomie 0,05, zaś wartości p testów były korygowane przy wykorzystaniu metody Bonferroniego.

III. Analiza wyników

1. Dane socjo-demograficzne respondentów

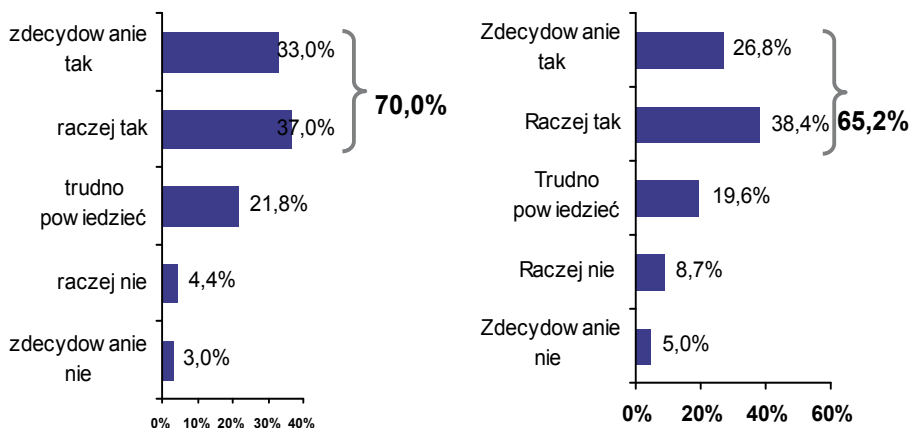
W badaniu wzięli udział głównie studenci studiów magisterskich. Nieco częściej, niż co trzeci student w chwili badania znalazł się na ostatnim roku studiów I stopnia. Znaczna część przedstawicieli studiów licencjackich planuje się dalej kształcić na studiach uzupełniających, raczej na tym samym kierunku, co obecnie. Co piąty przedstawiciel studiów licencjackich nie ma jeszcze sprecyzowanych planów w tej kwestii.

Wykres 1. Rodzaj studiów, N=5146

Wykres 2. Plany podjęcia studiów uzupełniających/ magisterskich, N=1785;

Wykres 3. Na tych samych studiach co obecnie, N=1264

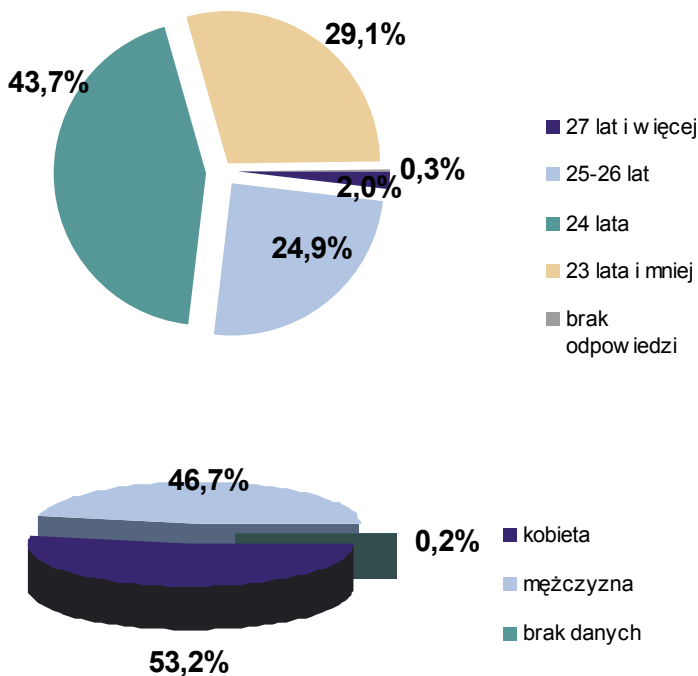
W próbie przeważają osoby w wieku 24 lata i mniej (73%). Co czwarty badany posiada 25-26 lat. Nieznacznie więcej znalazło się w próbie kobiet niż mężczyzn.

Większość badanych studentów pochodzi ze średnich miast, zamieszkałych od 50 do 200 tys. mieszkańców. Co piąty respondent urodził się i mieszkał w mieście powyżej 200 tys. mieszkańców (Uwaga! Miasto rozumiane jako osobno Gdańsk, Gdynia, Sopot. Z badania wynika, że znaczna część studentów traktuje wymienione miasta oddzielnie tj. Sopot, a nie jako Trójmiasto. Poza tym, co potwierdza poniższy akapit studenci nie zawsze dysponują prawidłową wiedzą na temat wielkości miasta).

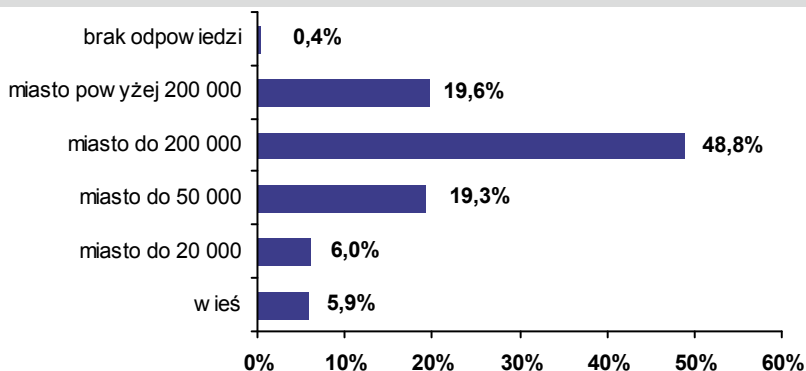
Studenci podzielili się prawie po równo, jeśli chodzi o pochodzenie z Trójmiasta.

Badanie w ramach projektu „Moduł Informacyjno-Decyzyjny WIEDZA-INNOWACJE-GOSPODARKA (MID WIG) jako narzędzie wspierające rozwój i innowacje w regionie” współfinansowanego przez Europejski Fundusz Społeczny Unii Europejskiej oraz budżet państwa. Projekt w ramach Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego Działanie 2.6.

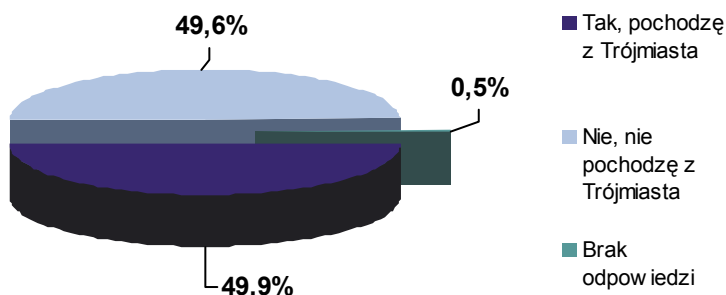
Wykres 4. Rozkład wieku i płci, N=5146

Wykres 5. Wielkość miejscowości pochodzenia, N=5146

Wykres 6. Trójmiasto miastem pochodzenia, N=5146

Z badania wynika, że studenci z województwa pomorskiego są raczej aktywni, jeśli chodzi o uczestnictwo w praktykach zawodowych w trakcie studiów. Większość z nich (69%) przyznaje, że podczas studiów odbywała praktyki zawodowe w jakiejś firmie, wśród których znalazły się zapewne obowiązkowe, jak i nieobowiązkowe praktyki. Zazwyczaj były to praktyki studenckie w Polsce (73%).

Testy istotności statystycznej wykazały, że istotnie częściej w praktykach brali udział studenci studiów magisterskich niż licencjackich.

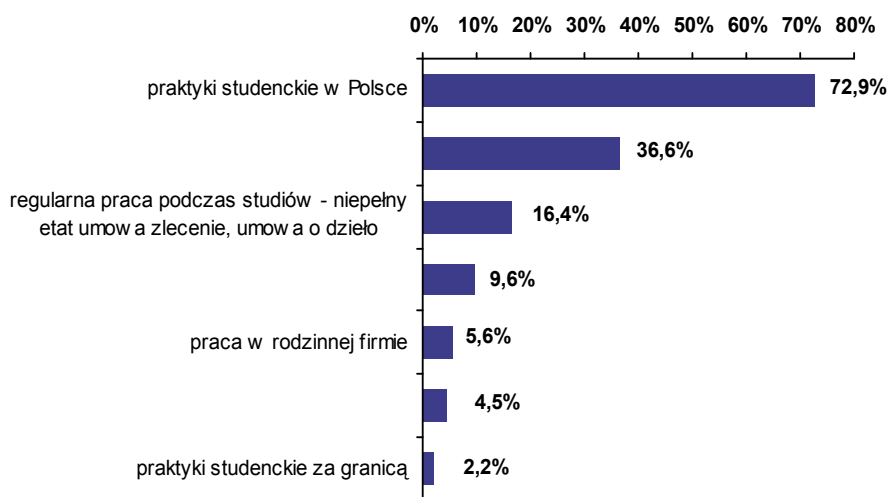
Zapewne wpływ na to ma dłuższy „staż” nauki. Także istotnie częściej przyznają się do tego przedstawiciele kierunków ścisłych niż humanistycznych. Warto dodać, że typ uczelni – państwowa vs prywatna nie różnicuje w tej kwestii badanych. Mniejsza część studentów przyznaje, że regularnie pracowała podczas studiów, podpisując z pracodawcą umowę zlecenie lub umowę o dzieło (16%). Nieco częściej niż co dziesiąty badany wyjeżdżał w trakcie studiów za granicę w celach zarobkowych. Część osób (6%) powoli wchodzących na rynek pracy oświadcza, że pracowała w trakcie studiów w firmie, należącej do kogoś z członków rodziny badanego.

Badanie w ramach projektu „Moduł Informacyjno-Decyzyjny WIEDZA-INNOWACJE-GOSPODARKA (MID WIG) jako narzędzie wspierające rozwój i innowacje w regionie” współfinansowanego przez Europejski Fundusz Społeczny Unii Europejskiej oraz budżet państwa. Projekt w ramach Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego Działanie 2.6.

Tabela 1. Praktyki zawodowe podczas studiów, N=5146

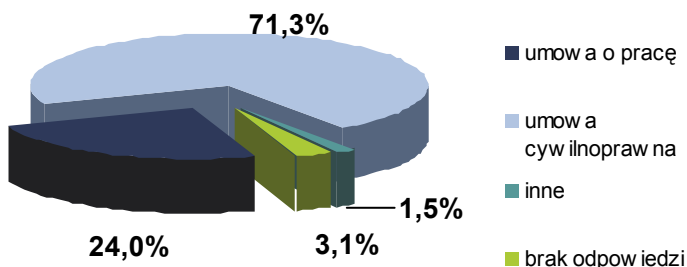
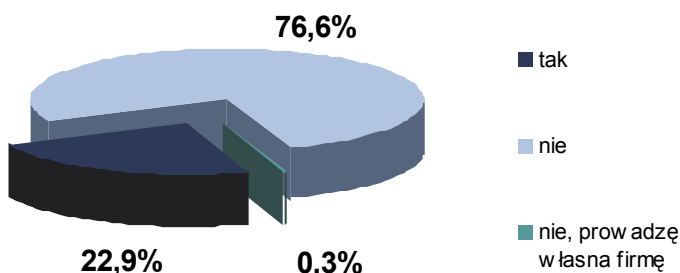
			TYP UCZELNI		RODZAJ STUDIÓW	
		Ogółem, N=5146	Publiczna, N=4349	Prywatna, N=797	Licencjackie, inżynierskie, N=1785	Magisterskie, N=3336
1	Tak	69,0%	69,4%	66,8%	64,5%	71,6%
2	Nie	30,5%	30,2%	32,4%	35,1%	28,1%

Wykres 7. Miejsce praktyk zawodowych, N=3576

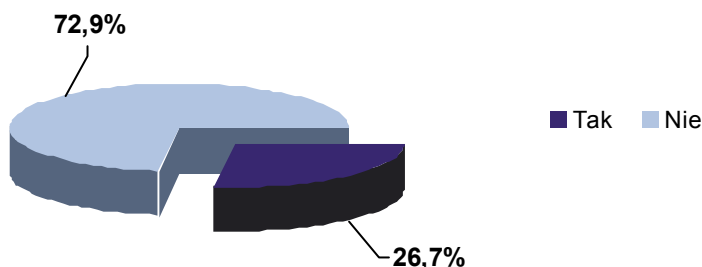

Jeśli chodzi o obecną sytuację zawodową badanych znaczna część studentów (23%) studiów dziennych obecnie pracuje, głównie na zasadzie umowy cywilnoprawnej (umowa o dzieło, umowa zlecenie). Mimo studiowania w systemie dziennym blisko co czwarty student pracuje na zasadzie umowy o pracę. Należy zaznaczyć, że pojedyncze badane osoby prowadzą obecnie własną firmę (0,3%, czyli 13 osób). Głównie są to osoby w wieku 27 lat i więcej, mężczyźni, osoby które kształcą się w szkole prywatnej, w rodzinie respondenta ktoś prowadzi także firmę.

Wykres 8. Aktualne zatrudnienie, N=5146. Forma zatrudnienia, N=1176

Wykres 9. Prowadzenie firmy przez najbliższą rodzinę, N=5146

Zgodnie ze strukturą szkół wyższych w województwie pomorskim w badaniu wzięli udział głównie przedstawiciele szkół publicznych, najczęściej z Uniwersytetu Gdańskiego, Politechniki Gdańskiej, Akademii Medycznej w Gdańsku. Lista szkół, w których przeprowadzono badanie znajduje się w poniższej tabeli.

Tabela 2. Nazwa Szkoły, w której przeprowadzono badanie, N=5146

	NAZWA SZKOŁY	N	%
1	Uniwersytet Gdański	1378	26,8%
2	Politechnika Gdańska	950	18,5%
3	Akademia Medyczna w Gdańsku	792	15,4%
4	Akademia Morska w Gdyni	545	10,6%
5	Pomorska Akademia Pedagogiczna w Słupsku	351	6,8%
6	Akademia Wychowania Fizycznego i Sportu w Gdańsku	276	5,4%
7	Wyższa Szkoła Turystyki i Hotelarstwa w Gdańsku	134	2,6%
8	Gdańska Wyższa Szkoła Humanistyczna	109	2,1%

Badanie w ramach projektu „Moduł Informacyjno-Decyzyjny WIEDZA-INNOWACJE-GOSPODARKA (MID WIG) jako narzędzie wspierające rozwój i innowacje w regionie” współfinansowanego przez Europejski Fundusz Społeczny Unii Europejskiej oraz budżet państwa. Projekt w ramach Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego Działanie 2.6.

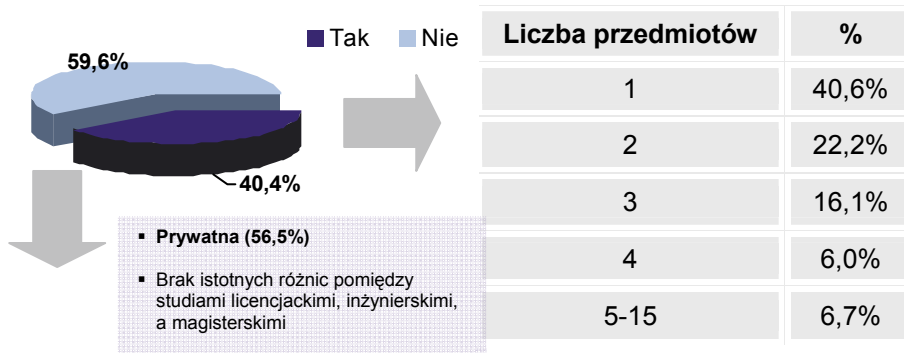
9	„ATENEUM” – Szkoła Wyższa w Gdańsku	90	1,7%
10	Wyższa Szkoła Bankowa w Gdańsku	89	1,7%
11	Wyższa Szkoła Administracji i Biznesu w Gdyni	79	1,5%
12	Europejska Szkoła Hotelarstwa, Turystyki i Przedsiębiorczości, Szkoła Wyższa w Sopocie	68	1,3%
13	Szkoła Wyższa Psychologii Społecznej w Sopocie	55	1,1%
14	Akademia Muzyczna w Gdańsku	33	0,6%
15	Pomorska Wyższa Szkoła Humanistyczna w Gdyni	32	0,6%
16	Gdańska Wyższa Szkoła Administracji	27	0,5%
17	Wyższa Szkoła Finansów i Rachunkowości w Sopocie	24	0,5%
18	Pomorska Wyższa Szkoła Polityki Społecznej i Gospodarczej w Starogardzie Gdańskim	16	0,3%
19	Kaszubsko-Pomorska Szkoła Wyższa w Wejherowie	16	0,3%
20	Akademia Sztuk Pięknych w Gdańsku	12	0,2%
21	Akademia Marynarki Wojennej w Gdyni	12	0,2%
22	Wyższa Szkoła Wychowania Fizycznego i Turystyki w Sopocie	11	0,2%
23	Wyższa Szkoła Zarządzania w Kwidzynie	11	0,2%
24	Wyższa Szkoła Finansów i Administracji w Gdańsku	10	0,2%
25	Wyższa Szkoła Międzynarodowych Stosunków Gospodarczych i Politycznych w Gdyni	9	0,2%
26	Wyższa Szkoła Komunikacji Społecznej w Gdyni	9	0,2%
27	Wyższa Szkoła Humanistyczno-Ekonomiczna w Gdańsku	8	0,2%

2. Zajęcia z zakresu rozwijania przedsiębiorczości w trakcie studiów

Z badania wynika, że **tylko 40% respondentów przyznaje, że w ich programie studiów znalazły się zajęcia** (wykłady, ćwiczenia) **związane z rozwijaniem przedsiębiorczości** (na którymkolwiek roku studiów). Osoby, które wskazywały pozytywną odpowiedź najczęściej twierdzą, iż był to jeden lub dwa przedmioty. Z analizy danych wynika, że bardziej o rozwój przedsiębiorczości studentów dbają władze szkół prywatnych niż publicznych (najczęściej: Wyższa Szkoła Turystyki i Hotelarstwa w Gdańsku, Gdańska Wyższa Szkoła Administracji, Wyższa Szkoła Administracji i Biznesu w Gdyni, Wyższa Szkoła Finansów i Rachunkowości w Sopocie), ponadto istotnie częściej na kierunkach ścisłych niż humanistycznych (najczęściej na następujących kierunkach, bez względu na nazwę szkoły: ekonomia, fizjoterapia, zarządzanie i marketing, wychowanie fizyczne, finanse i rachunkowość, turystyka i rekreacja, europeistyka, towaroznawstwo – wskazania powyżej 60%).

Wykres 10. Zajęcia związane z rozwijaniem przedsiębiorczości, N=5146

Tabela 3. Liczba przedmiotów, na których przekazywano wiedzę z przedsiębiorczości, N=2078

Jeśli chodzi o zakres przekazywanej wiedzy w trakcie wykładów, ćwiczeń mających na celu rozwijanie przedsiębiorczości zazwyczaj przekazywano głównie informacje teoretyczne tj. podstawy prawne działalności gospodarczej (77%), ale także i praktyczne np. tworzenie biznesplanu (66%). Rzadziej dyskutowano o możliwości uzyskania dotacji na prowadzenie firmy, możliwości prowadzenia działalności gospodarczej w krajach UE, procedur otrzymania preferencyjnych pożyczek.

Tabela 4. Zakres informacji przekazywany na wykładach, zajęciach mających na celu rozwijanie przedsiębiorczości, N=2078 (możliwość wskazania więcej niż 1 odpowiedzi, stąd ogółem powyżej 100%)

	Ogółem %	TYP UCZELNI	
		Publiczna N=1628	Prywatna N=450
podstawy prawne działalności gospodarczej	76,5%	75,1%	81,8%
tworzenie biznesplanu	65,5%	62,2%	77,6%
informacje o organizacjach wspomagających założenie własnej firmy	26,5%	25,2%	31,3%
możliwości pozyskania dotacji na otworzenie własnej firmy	17,1%	16,0%	21,3%
możliwości prowadzenia działalności gospodarczej w krajach Unii Europejskiej	14,8%	14,3%	16,7%
procedury otrzymania preferencyjnych pożyczek	13,1%	12,3%	16,0%
żadne z powyższych	6,1%	6,9%	3,1%
Inne (organizacja i zarządzanie, negocjacje, rozwój lokalny)	1,4%	1,7%	0,7%

Tabela 5. Zajęcia POZAWYKŁADOWE związane z rozwijaniem przedsiębiorczości (możliwość wskazania więcej niż 1 odpowiedzi, stąd ogółem powyżej 100%), N=5146

	Ogółem	Płeć		Typ szkoły		W programie były zajęcia z przed.	
		K N=2736	M N=2401	Publiczna N=4349	Prywatna N=797	Tak N=2078	Nie N=3068
w żadnych	71,8%	71,4%	72,3%	72,7%	66,9%	71,0%	72,4%
targi pracy	20,6%	20,4%	20,8%	21,2%	16,9%	18,7%	21,8%
konferencje, seminaria	4,1%	3,9%	4,3%	3,3%	8,7%	7,0%	2,2%
warsztaty szkoleniowe	3,1%	2,9%	3,2%	2,5%	6,5%	5,0%	1,8%
koła naukowe, organizacje studenckie	2,6%	2,7%	2,4%	2,1%	5,4%	3,7%	1,8%

Z badania wynika, że studenci są mało aktywni, jeśli chodzi o samodzielne pogłębianie wiedzy z zakresu przedsiębiorczości. 72% badanych przyznaje, że nie brało udziału w trakcie studiów w żadnych zajęciach pozawykładowych związanych z rozwijaniem przedsiębiorczości. Być może wynika to z braku zainteresowania prowadzeniem własnej firmy lub brakiem dostatecznej informacji o możliwości zasięgania wiedzy na ten temat, czy brakiem form pozawykładowych umożliwiających uzyskanie takiej wiedzy.

Co piąty badany deklaruje obecność na targach pracy. Jednak można przypuszczać, że celem tej wizyty było poszukiwanie ofert pracy. Pojedyncze osoby brały udział w warsztatach szkoleniowych, konferencjach, seminariach, kołach naukowych (Istotnie częściej przyznają się do tego studenci reprezentujący szkoły prywatne).

Okazuje się, że zazwyczaj wielkość miejscowości pochodzenia studentów nie ma wpływu na aktywność pozawykładową. Jedynie istotnie nieco rzadziej dodatkowymi zajęciami interesowali się przedstawiciele miast małych, zamieszkałych do 20 tys. mieszkańców. Nie zauważa się istotnych różnic we wskazaniach między osobami, które pochodzą z Trójmiasta oraz z innej części Polski.

Tabela 5.1. Zajęcia POZAWYKŁADOWE związane z rozwijaniem przedsiębiorczości (możliwość wskazania więcej niż 1 odpowiedzi, stąd ogółem powyżej 100%), N=5146

	Ogółem	Wielkość miasta pochodzenia				
		Wieś N=305	miasto do 20 000 N=310	miasto do 50000 N=991	miasto do 200 000 N=2512	miasto powyżej 200 000 N=1009
w żadnych	71,8%	5,9%	6,0%	19,3%	48,8%	19,6%
targi pracy	20,6%	71,8%	72,3%	70,2%	72,5%	71,6%
konferencje, seminaria	4,1%	8,2%	12,3%	21,9%	23,4%	18,7%
warsztaty szkoleniowe	3,1%	6,9%	7,1%	4,4%	2,0%	7,3%
koła naukowe, organizacje studenckie	2,6%	6,6%	5,5%	2,7%	1,6%	5,3%

Badanych, którzy deklarują udział w zajęciach pozawykładowych poproszono także o wskazanie zakresu informacji, jakie przyswoili na tych zajęciach. Okazuje się, że studenci głównie dowiadywali się jakie organizacje ułatwiają założenie firmy oraz w jaki sposób można otrzymać dotacje na założenie firmy. Tak więc można uznać, że informacje te były uzupełnieniem programu studiów.

Badanie w ramach projektu „Moduł Informacyjno-Decyzyjny WIEDZA-INNOWACJE-GOSPODARKA (MID WIG) jako narzędzie wspierające rozwój i innowacje w regionie” współfinansowanego przez Europejski Fundusz Społeczny Unii Europejskiej oraz budżet państwa. Projekt w ramach Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego Działanie 2.6.

Tabela 6. Zakres informacji przekazywany NA SPOTKANIACH POZAWYKŁADOWYCH związanych z rozwijania przedsiębiorczości, N=1451 (możliwość wskazania więcej niż 1 odpowiedzi, stąd ogółem powyżej 100%)

	Ogółem %	TYP UCZELNI	
		Publiczna N=1187	Prywatna N=264
żadne z powyższych	50,3%	51,2%	46,2%
informacje o organizacjach, które ułatwiają założenie firmy	26,9%	27,0%	26,9%
procedury otrzymania preferencyjnych pożyczek	23,4%	25,2%	15,2%
możliwości pozyskania dotacji na otwarcie własnej firmy	19,0%	18,9%	19,7%
podstawy prawne działalności gospodarczej	15,6%	14,1%	22,3%
tworzenie biznesplanu	12,3%	9,9%	22,7%
możliwości prowadzenia działalności gospodarczej w krajach Unii Europejskiej	6,8%	6,5%	8,0%

Jeśli chodzi o potrzeby informacyjne z zakresu rozwijania przedsiębiorczości okazuje się, że dla studentów najbardziej przydatne są informacje czysto teoretyczne tzn. podstawy prawne prowadzenia działalności gospodarczej oraz praktyczne, czyli np. tworzenie biznesplanu. Najmniej przydatne są informacje na temat prowadzenia działalności w krajach Unii Europejskiej.

Badanie w ramach projektu „Moduł Informacyjno-Decyzyjny WIEDZA-INNOWACJE-GOSPODARKA (MID WIG) jako narzędzie wspierające rozwój i innowacje w regionie” współfinansowanego przez Europejski Fundusz Społeczny Unii Europejskiej oraz budżet państwa. Projekt w ramach Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego Działanie 2.6.

Tabela 7. Przydatność informacji związanych z rozwijaniem przedsiębiorczości. N=5146

	Ogółem	Płeć		Typ szkoły		W programie były zajęcia z przed.	
		K N=2736	M N=2401	Publiczna N=4349	Prywatna N=797	Tak N=2078	Nie N=3068
podstawy prawne działalności gospodarczej	81,1%	81,2%	81,1%	82,2%	75,2%	80,3%	81,6%
tworzenie biznesplanu	59,9%	60,5%	59,4%	60,1%	58,8%	57,7%	61,4%
możliwości pozyskania dotacji na otworenie własnej firmy	44,3%	46,2%	42,1%	41,8%	57,6%	46,4%	42,9%
informacje o organizacjach, które ułatwiają założenie firmy	29,8%	31,9%	27,4%	28,9%	34,3%	33,8%	27,0%
procedury otrzymania preferencyjnych pożyczek	27,8%	27,0%	28,9%	28,4%	25,0%	31,7%	25,3%
możliwości prowadzenia działalności gospodarczej w krajach UE	18,9%	20,0%	17,7%	18,4%	21,5%	20,6%	17,7%
ŻADNE	1,2%	1,2%	1,2%	1,1%	2,1%	0,8%	1,5%

3. Plany na przyszłość

Ponad połowa badanych studentów deklaruje po ukończeniu studiów poszukiwanie pracy. Osoby te będą zainteresowane podpisaniem umowy o pracę. Głównie są to reprezentanci szkół publicznych, pochodzący z większych miast – zamieszkałych od 50 do 200 tys. mieszkańców.

Co piąty badany student po ukończeniu studiów oświadcza, iż założy własną firmę (dokładny deklarowany termin znajduje się na s. 30). Do tej grupy należą istotnie częściej mężczyźni, reprezentanci szkół prywatnych (najczęściej: Gdańska Wyższa Szkoła Humanistyczna, Gdańska Wyższa Szkoła Administracji, Europejska Szkoła Hotelarstwa, Turystyki i Przedsiębiorczości – Szkoła Wyższa w Sopocie). Okazuje się, że równie często deklarują otwarcie własnej firmy osoby studiujące kierunki ściśle (najczęściej następujące grupy kierunków: finanse i bankowość, inżynieria środowiska, technologia chemiczna, ekonomia, automatyka i robotyka, nawigacja, budownictwo), jak i humanistyczne (najczęściej następujące grupy kierunków: europeistyka, psychologia, turystyka i rekreacja, dziennikarstwo i komunikacja społeczna). Szczegółowe zestawienie grup kierunków znajduje się w Załączniku nr 2. Okazuje się, że częściej zamierzają prowadzić własną firmę studenci, którzy w programie studiów mieli zajęcia mające na celu rozwijanie przedsiębiorczości (25%). Co ciekawe, istotnie częściej planują prowadzić własną firmę badani, którzy pochodzą ze wsi i małych miast – do 20 tys. mieszkańców (odpowiednio 31% i 29%). Największa część studentów (33%), która deklaruje otwarcie własnego biznesu (bez względu na termin otwarcia) twierdzi, że po ukończeniu studiów będzie mieszkać poza miejscem studiowania, ale w obrębie województwa pomorskiego. Z badania wynika, że 28% studentów, którzy deklarują założenie własnej firmy planuje wyjechać poza granice Polski (jednak trudno określić na jaki okres czasu, poza tym, może to być

wyjazd w celach zarobkowych lub w celu założenia własnej firmy). Prawie co piąta osoba (19%), która deklaruje założenie własnej firmy twierdzi, że po skończeniu studiów będzie mieszkać na terenie Trójmiasta.

Znaczna część badanych studentów w trakcie badania **nie potrafiła sprecyzować jeszcze swoich planów zawodowych (20%)**.

Warto dodać, że na pytanie z możliwością wielokrotnej odpowiedzi, jakie studenci mają plany zawodowe na przyszłość **9% badanych** deklaruje zaraz po ukończeniu studiów **wyjazd za granicę** (nieco częściej mężczyźni, ktoś z członków rodziny badanego prowadzi firmę, osoby studiujące w szkołach prywatnych, równie często osoby pochodzące z Trójmiasta, jak i spoza, rzadziej osoby pochodzące ze średnich miast, czyli zamieszkałych od 20 do 200 tys. mieszkańców).

Tabela 8. Plany zawodowe po ukończeniu obecnych studiów, a zmienne socjo-demograficzne, N=5146, * możliwość wskazania więcej niż 1 odpowiedzi, stąd ogółem powyżej 100%

	Ogółem*	Płeć		Typ szkoły		W programie były zajęcia z przed.	
		K N=2736	M N=2401	Publiczna N=4349	Prywatna N=797	Tak N=2078	Nie N=3068
Pracować na umowę o pracę	57,2%	57,3%	57,1%	59,0%	47,4%	59,5%	55,7%
Założyć własną firmę	19,8%	18,9%	20,7%	18,5%	27,1%	25,4%	16,0%
Jeszcze nie wiem, nie mam konkretnych planów	19,5%	19,1%	20,1%	20,3%	15,7%	15,6%	22,2%
Kontynuować naukę	16,3%	20,9%	11,2%	12,2%	39,1%	16,8%	16,0%
Wyjechać za granicę i tam szukać pracy	8,8%	8,1%	9,7%	8,5%	10,9%	8,8%	8,9%
Pracować dorywczo (umowa zlecenie, umowa o dzieło)	7,2%	8,1%	6,3%	6,9%	9,4%	6,5%	7,7%

Badanie w ramach projektu „Moduł Informacyjno-Decyzyjny WIEDZA-INNOWACJE-GOSPODARKA (MID WIG) jako narzędzie wspierające rozwój i innowacje w regionie” współfinansowanego przez Europejski Fundusz Społeczny Unii Europejskiej oraz budżet państwa. Projekt w ramach Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego Działanie 2.6.

Tabela 8.1. Plany zawodowe po ukończeniu obecnych studiów, a wielkość miasta pochodzenia, N=5146, * możliwość wskazania więcej niż 1 odpowiedzi, stąd ogółem powyżej 100%

	Ogółem*	Wielkość miasta pochodzenia				
		Wieś N=305	miasto do 20 000 N=310	miasto do 50000 N=991	miasto do 200 000 N=2512	miasto powyżej 200 000 N=1009
Pracować na umowę o pracę	57,2%	50,5%	55,5%	57,2%	60,2%	52,5%
Założyć własną firmę	19,8%	30,8%	29,0%	19,9%	15,8%	23,5%
Jeszcze nie wiem, nie mam konkretnych planów	19,5%	14,8%	11,6%	18,3%	21,5%	19,9%
Kontynuować naukę	16,3%	30,2%	26,8%	18,4%	10,6%	20,8%
Wyjechać za granicę i tam szukać pracy	8,8%	11,1%	13,5%	9,5%	6,9%	10,9%
Pracować dorywczo (umowa zlecenie, umowa o dzieło)	7,2%	6,2%	6,5%	8,5%	6,5%	8,3%

Badanie w ramach projektu „Moduł Informacyjno-Decyzyjny WIEDZA-INNOWACJE-GOSPODARKA (MID WIG) jako narzędzie wspierające rozwój i innowacje w regionie” współfinansowanego przez Europejski Fundusz Społeczny Unii Europejskiej oraz budżet państwa. Projekt w ramach Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego Działanie 2.6.

Tabela 8.2. Plany zawodowe po ukończeniu obecnych studiów, a plany związane z miejscem zamieszkania, N=5146, * możliwość wskazania więcej niż 1 odpowiedzi, stąd ogółem powyżej 100%

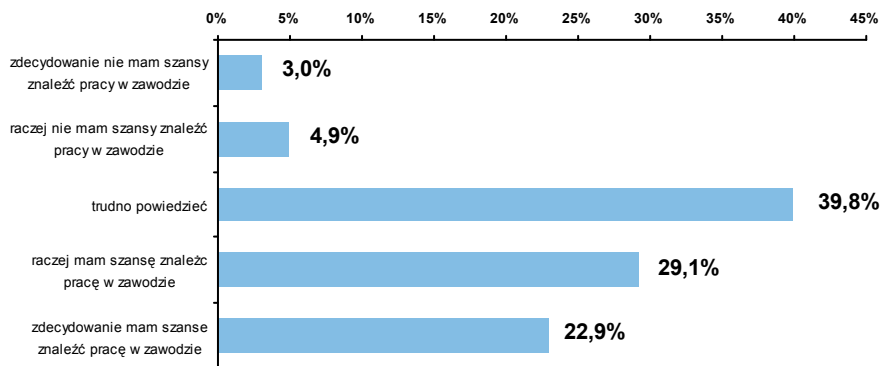
	Ogółem*	Plany związane z miejscem zamieszkania				
		pozostać w miejscu studiowania N=2751	wyjechać poza miejsce studiowania, ale w obrębie województwa pomorskiego N=240	wyjechać poza miejsce studiowania, w obrębie granic Polski N=1061	wyjechać poza miejsce studiowania, poza granicę Polski N=257	jeszcze nie wiem N=817
Pracować na umowę o pracę	57,2%	61,1%	57,1%	58,1%	30,7%	51,7%
Założyć własną firmę	19,8%	18,9%	33,3%	16,3%	27,6%	20,7%
Jeszcze nie wiem, nie mam konkretnych planów	19,5%	18,9%	10,8%	21,8%	5,1%	26,4%
Kontynuować naukę	16,3%	16,2%	26,7%	12,1%	21,4%	17,5%
Wyjechać za granicę i tam szukać pracy	8,8%	4,9%	6,3%	6,9%	56,8%	10,0%
Pracować dorywczo (umowa zlecenie, umowa o dzieło)	7,1%	8,3%	7,5%	5,4%	7,3%	7,1%

W ramach badania zapytano także wszystkich studentów jak oceniają swoje szanse na znalezienie pracy w wyuczonym zawodzie. **Ponad połowa studentów twierdzi, że ma szanse na znalezienie pracy w zawodzie.** Znaczna część respondentów (40%) nie potrafiła jednoznacznie wskazać żadnej odpowiedzi, co może świadczyć o braku pewności co do

swoich kwalifikacji. Jednak 8% badanych uważa, że nie znajdzie pracy w zawodzie.

Szczegółowe zestawienie oceny ze zmiennymi demograficznymi znajduje się poniżej wykresu 11.

Wykres 11. Postrzeganie własnych szans na znalezienie pracy w wyuczonym zawodzie, N=5146

Istotnie częściej twierdzą, że zdecydowanie mają szansę na znalezienie pracy w zawodzie:

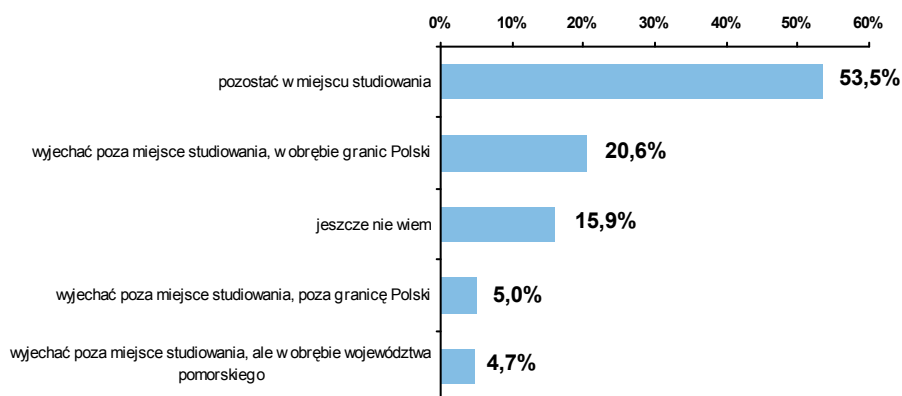
- **Mężczyźni** (26%),
- **Studenci, którzy pochodzą ze wsi** (32%), z małych miast (do 20 tys. mieszkańców – 31%),
- Studenci, którzy w trakcie studiów odbywali **praktykę zawodową** (24,9%),
- Reprezentanci studiów **magisterskich** (24,5%),
- Studiują w szkołach **publicznych** (24,0%),
- W programie studiów **mieli zajęcia z przedsiębiorczości** (27,1%),
- Studiują **kierunki ściśle** (28%),
- **Najczęściej studiują:** nawigację, finanse i bankowość, automatykę i robotykę. filologię angielską, biotechnologię (wskazania powyżej 50%).

Jeśli chodzi o plany związane z miejscem zamieszkania zaraz po ukończeniu studiów ponad połowa badanych zamierza pozostać w miejscu studiowania. Istotnie częściej są to osoby pochodzące z Trójmiasta (77%), a co za tym idzie reprezentanci dużych miast (powyżej 50 tys. mieszkańców i więcej).

Co piąty respondent planuje wyjechać poza granice Gdańska, Gdyni i Sopotu, ale w granicach Polski (istotnie częściej osoby, które nie pochodzą z Trójmiasta).

5% badanych deklaruje po ukończeniu studiów przeprowadzkę poza granicę Polski (częściej osoby, w rodzinie, w których ktoś prowadzi własną firmę, osoby, które nie planują podjąć studiów uzupełniających, przedstawiciele małych miast – do 20 tys. mieszkańców).

Wykres 12. Plany związane z miejscem zamieszkania, po ukończeniu obecnych studiów, N=5146. Możliwość wskazania tylko 1 odpowiedzi.

Badanie w ramach projektu „Moduł Informacyjno-Decyzyjny WIEDZA-INNOWACJE-GOSPODARKA (MID WIG) jako narzędzie wspierające rozwój i innowacje w regionie” współfinansowanego przez Europejski Fundusz Społeczny Unii Europejskiej oraz budżet państwa. Projekt w ramach Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego Działanie 2.6.

Tabela 9. Plany związane z miejscem zamieszkania, po ukończeniu obecnych studiów, N=5146

	Ogółem	Wielkość miasta pochodzenia				
		Wieś N=305	miasto do 20 000 N=310	miasto do 50000 N=991	miasto do 200 000 N=2512	miasto powyżej 200 000 N=1009
pozostać w miejscu studiowania	53,5%	33,4%	37,1%	33,0%	62,7%	61,9%
wyjechać poza miejsce studiowania, w obrębie granic Polski	20,6%	10,2%	18,7%	33,8%	20,3%	12,3%
jeszcze nie wiem	15,9%	28,2%	19,0%	17,0%	13,1%	17,0%
wyjechać poza miejsce studiowania, poza granicę Polski	5,0%	6,9%	12,9%	7,0%	2,3%	6,4%
wyjechać poza miejsce studiowania, ale w obrębie województwa pomorskiego	4,7%	21,3%	11,9%	8,8%	1,3%	1,9%

Badanie w ramach projektu „Moduł Informacyjno-Decyzyjny WIEDZA-INNOWACJE-GOSPODARKA (MID WIG) jako narzędzie wspierające rozwój i innowacje w regionie” współfinansowanego przez Europejski Fundusz Społeczny Unii Europejskiej oraz budżet państwa. Projekt w ramach Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego Działanie 2.6.

4. Plany związane z założeniem własnej firmy – szczegółowa charakterystyka

Jak wspomniano we wcześniejszej części raportu blisko 20% badanych studentów deklaruje założenie własnej firmy. **Jednak należy zaznaczyć, że połowa z tych osób (49%) nie potrafi jeszcze sprecyzować, kiedy dokładnie założy własną firmę** (nieco częściej nie potrafią określić przedstawiciele osób pochodzących z Trójmiasta). Tak więc można domniemywać, że część z tych osób podaży inną ścieżką kariery zawodowej.

Co dziesiąty badany, który deklaruje prowadzenie własnej firmy oświadcza, iż zajmie się tym zaraz po ukończeniu obecnych studiów (nieco częściej osoby pochodzące ze wsi). Większość badanych, którzy deklarują otwarcie własnej firmy zaraz po ukończeniu studiów, zamierzają prowadzić działalność nie w mieście studiowania, ale w obrębie województwa pomorskiego (24%). 10% badanych, którzy planują założenie własnej firmy zaraz po studiach, zamierzają pozostać w mieście studiowania, a kolejne 10% deklaruje wyjazd za granicę.

Natomiast **co czwarta osoba** mająca takie plany deklaruje, że założy firmę w przeciągu **2-3 lat** po ukończeniu studiów (zarówno przedstawiciele studiów magisterskich, jak i licencjackich). Natomiast 5% badanych przyznaje, że otworzy własny biznes jeszcze na studiach.

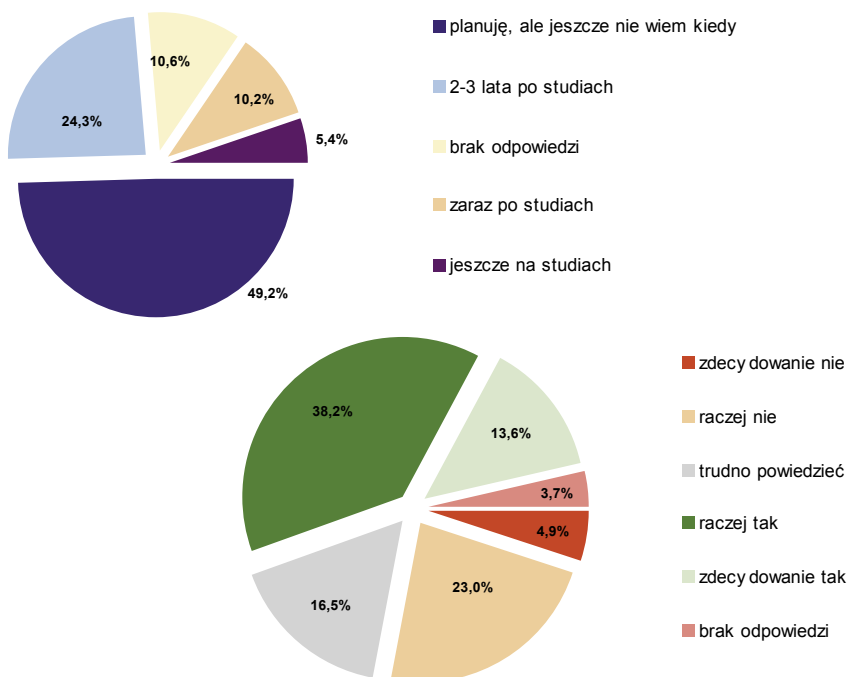
Jeśli chodzi o podjęcie konkretnych działań związanych z założeniem własnej firmy 53% badanych przyznaje, że jeszcze nie podjęło żadnych działań w kierunku przygotowania do założenia własnej firmy (nieco częściej przyznają się do tego osoby pochodzące z miast zamieszkałych od 50 do 200 tys. mieszkańców, przedstawiciele szkół publicznych). 28% studentów przyznaje, że zapoznało się z formalnościami niezbędnymi do założenia własnej firmy, prawie taki sam odsetek badanych z obowiązkami

związanymi z posiadaniem własnej firmy. Co dziesiąta osoba interesowała się ulgami, jakie przysługują absolwentom szkół wyższych. Natomiast tylko 7% opracowało już biznesplan (najczęściej osoby, które obecnie prowadzą firmę oraz nieco częściej osoby pochodzące ze wsi), a 3% starało się o kredyt.

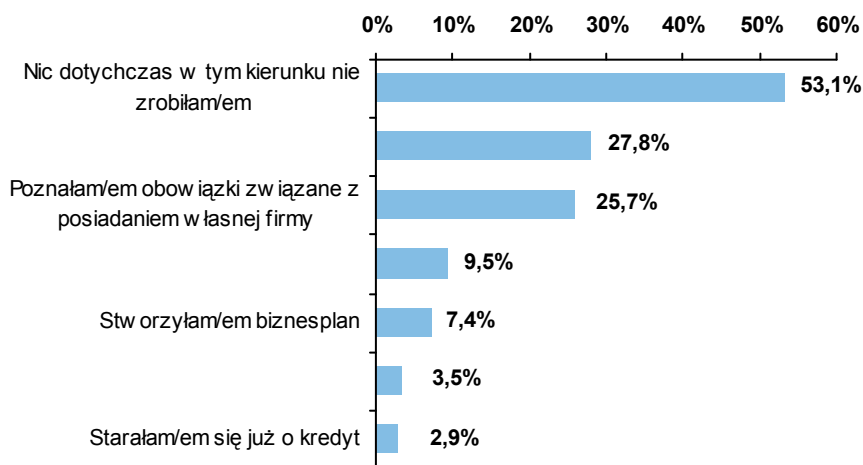
Na podstawie przeprowadzonego badania można przypuszczać, że część studentów, która deklaruje założenie własnej firmy nie jest jeszcze pewna swojej decyzji oraz są to raczej deklaracje, niż ostateczne, przemyślane decyzje. Ponad połowa badanych przyznaje, że ma pomysł na rodzaj działalności (branżę) swojej firmy, z czego tylko 14% twierdzi, że zdecydowanie ma już pomysł na firmę. Jednak należy zaznaczyć, że znaczna część badanych nie potrafiła odpowiedzieć na to pytanie.

Wykres 13. Planowany termin założenia własnej firmy, N=1020

Wykres 14. Pomysł na otwarcie własnej firmy, N=1020

Wykres 15. Przygotowanie do założenia działalności gospodarczej, N=1020

Badani, którzy twierdzą, że mają pomysł na własną firmę oświadczają, że będą najczęściej działać w następujących branżach: handel, turystyka, hotelarstwo, catering, służba zdrowia (wskazania powyżej 12%). Rzadziej pojawiły się takie branże jak: sport, rekreacja, informatyka, budownictwo, geodezja, szkolenia, edukacja (wskazania powyżej 7%). Do branż, które mogą być powiązane z innowacjami można zaliczyć: inżynierię, konstrukcję, technologię, internet, e-commerce, farmaceutyka, biotechnologia, badania i rozwój (ogółem 15% wskazań). Na przeciwnym, odległym krańcu znalazły się następujące branże: kontrola jakości, grafika/kreacja artystyczna/ fotografia oraz ubezpieczenia, telekomunikacja.

Badanie w ramach projektu „Moduł Informacyjno-Decyzyjny WIEDZA-INNOWACJE-GOSPODARKA (MID WIG) jako narzędzie wspierające rozwój i innowacje w regionie” współfinansowanego przez Europejski Fundusz Społeczny Unii Europejskiej oraz budżet państwa. Projekt w ramach Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego Działanie 2.6.

Tabela 10. Branża, w jakiej ma funkcjonować firma, N=735

Branża	%
handel	19,7%
hotelarstwo/ turystyka/ catering	15,2%
służba zdrowia	12,1%
sport/ rekreacja	9,8%
informatyka	7,6%
budownictwo, geodezja	7,2%
szkolenia/edukacja	7,2%
brak odpowiedzi	6,0%
finanse ekonomia	5,7%
media/ sztuka/rozrywka	5,7%
księgowość/ audyt/ podatki	5,4%
inżynieria, konstrukcja, technologia	5,3%
internet, e-commerce	4,6%
doradztwo konsulting	4,2%
usługi transportowe	4,2%
marketing/ reklama/ public relations	4,1%
logistyka/ dystrybucja/ spedycja	3,8%
produkcja	3,7%
farmaceutyka biotechnologia	3,4%
branża firmy - architektura	3,3%
inna	3,1%
human resources	3,0%

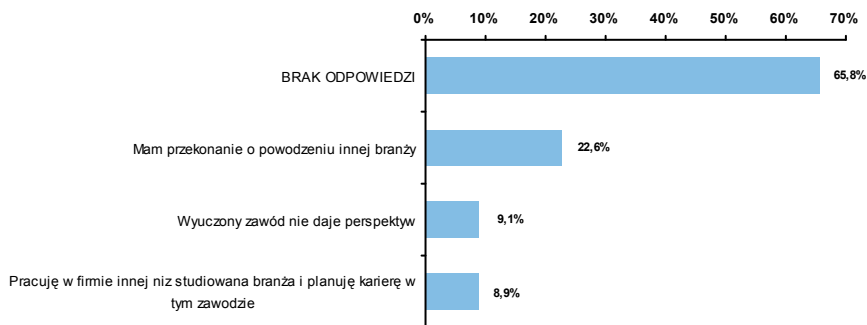
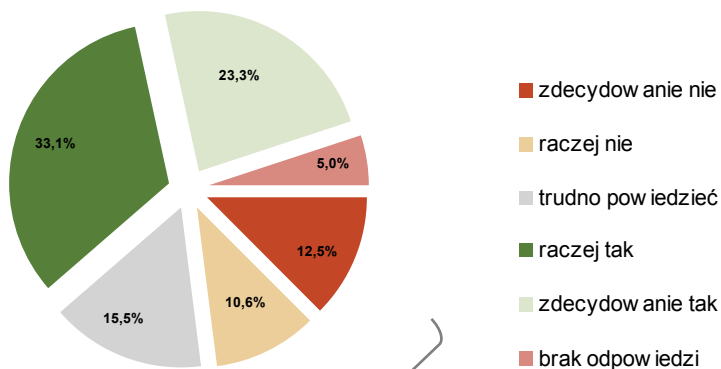
nieruchomości/ budownictwo	2,3%
badania i rozwój	2,2%
instalacja/ utrzymanie/ serwis	2,0%
rolnictwo/ ochrona środowiska	1,9%
geologia/ tektonika/ hydrologia	1,8%
kontrola jakości	1,8%
grafika/ kreacja artystyczna/ fotografia	1,6%
salon kosmetyczny/masażu/fryzjerski	1,0%
ubezpieczenia	0,8%
gastronomia	0,7%
telekomunikacja	0,5%
usługi prawne	0,5%

Ponad połowa studentów (56%), która zamierza otworzyć własną firmę oświadcza, że planowana branża będzie zgodna z obecnym kierunkiem studiów, z czego 23% twierdzi, że będzie zdecydowanie zgodna. Natomiast 24% obecnych studentów twierdzi, że będzie funkcjonować w branży, niezwiązanej z profilem obecnych studiów. Jednak należy podkreślić, że ponad połowa z tych osób nie potrafi odpowiedzieć, dlaczego zamierza działać w innej branży niż w wyuczonym zawodzie. Część z tych studentów (23%) twierdzi, że w innej branży ma większe szanse na powodzenie firmy. Co ważne, **9% z tej grupy badanych twierdzi, że wyuczony zawód nie daje perspektyw na pracę**. Taką samą liczbę studentów zachęciła obecna praca w innej branży.

Badanie w ramach projektu „Moduł Informacyjno-Decyzyjny WIEDZA-INNOWACJE-GOSPODARKA (MID WIG) jako narzędzie wspierające rozwój i innowacje w regionie” współfinansowanego przez Europejski Fundusz Społeczny Unii Europejskiej oraz budżet państwa. Projekt w ramach Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego Działanie 2.6.

Wykres 16. Zgodność planowanej branży firmy z obecnym kierunkiem studiów, N=735

Wykres 17. Dlaczego planowana działalność nie jest zgodna z kierunkiem studiów, N=483

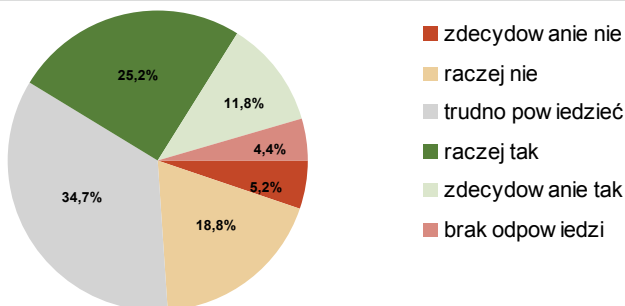

Z badania wynika, że **planowana przez studentów działalność firmy będzie powiązana także z innowacjami**. Taki pogląd podziela 37% studentów, którzy zamierzają otworzyć własną firmę. Najczęściej będzie to zastosowanie innowacji organizacyjnej (32%), technologicznej (30%) oraz oferowanie innowacyjnych usług (24%).

Jeśli chodzi o branże planowanej działalności okazuje się, że 79% badanych, którzy deklarują, że będą działać w branży Internet i e-commerce, twierdzi, że ich firma będzie powiązana z innowacjami. Następnie taki pogląd podziela 75% badanych planujących działalność powiązaną z badaniami i rozwojem, 75% z grafiką i kreacją artystyczną, 73% z instalacją, utrzymaniem, serwisem. Wszyscy studenci (4 osoby), którzy deklarują, że będą działać w branży telekomunikacyjnej twierdzą, że ich firma będzie powiązana z innowacjami. Na przeciwnym krańcu znalazły się: handel, księgowość, audyt, podatki, farmaceutyka, biotechnologia, służba zdrowia.

Co ciekawe istotnie częściej pod kątem innowacji myślą przedstawiciele kierunków humanistycznych (psychologia, filologia germańska, pedagogika). Natomiast jeśli chodzi o przedstawicieli kierunków ścisłych najczęściej wskazywali tę odpowiedź osoby studiujące automatykę i robotykę, ochronę środowiska, elektronikę i telekomunikację. Warto zaznaczyć, że 14% badanych jeszcze nie wie, jaki to będzie typ innowacji.

Wykres 18. Powiązanie planowanej działalności z innowacjami, N=735

Badanie w ramach projektu „Moduł Informacyjno-Decyzyjny WIEDZA-INNOWACJE-GOSPODARKA (MID WIG) jako narzędzie wspierające rozwój i innowacje w regionie” współfinansowanego przez Europejski Fundusz Społeczny Unii Europejskiej oraz budżet państwa. Projekt w ramach Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego Działanie 2.6.

Wykres 19. Rodzaj innowacji, N=304

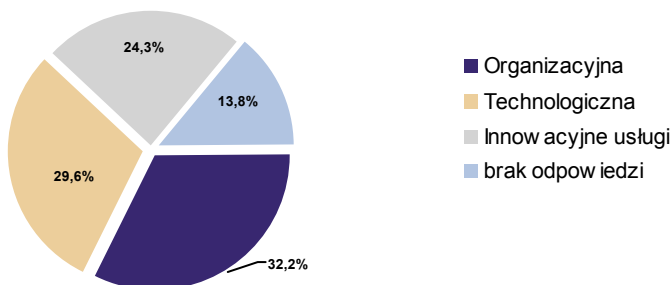

Tabela 11. Powiązanie planowanej działalności z innowacjami, N=735

	Ogółem	Wielkość miasta pochodzenia				
		Wieś N=305	miasto do 20 000 N=310	miasto do 50000 N=991	miasto do 200 000 N=2512	miasto powyżej 200 000 N=1009
zdecydowanie tak	11,8%	14,1%	26,8%	10,6%	7,7%	11,9%
raczej tak	25,2%	32,4%	26,8%	36,2%	13,2%	30,1%
trudno powiedzieć	34,7%	32,4%	26,8%	32,6%	42,3%	29,5%
raczej nie	18,8%	15,5%	8,5%	13,5%	25,7%	18,2%
zdecydowanie nie	5,2%	2,8%	4,2%	2,1%	6,3%	7,4%

Jeśli chodzi o źródła informacji studenci przyznają, że czerpią pomysły na własną firmę kierując się przede wszystkim własnymi zainteresowaniami, pomysłami, wiedzą (istotnie częściej badani, w rodzinie których ktoś prowadzi własną firmę). Blisko połowa tych badanych twierdzi, że analizuje zapotrzebowanie na rynku pracy. Źródłem informacji są także

bliscy i znajomi, zapewne w znacznej części ci, którzy obecnie prowadzą własną działalność (30%). Prawie taka sama liczba osób kieruje się sukcesem innego obserwowanego przedsiębiorstwa. Co ciekawe, dopiero co dziesiąta osoba planująca założenie firmy twierdzi, że inspirowuje ich do tego szkoła, poprzez uczestnictwo w ćwiczeniach, wykładach z rozwijania przedsiębiorczości. Niewielka część studentów (6%) przyznaje, że pomysłu do założenia firmy dostarczyły im spotkania z praktykami, czyli z przedsiębiorcami.

Tabela 12. Inspiracje do założenia własnej firmy, w przeszłości i w przyszłości, N=1020

	Ogółem %	Prowadzenie firmy przez kogoś w rodzinie?	
		Tak N=444	Nie N=571
własne zainteresowanie, pomysły, wiedza	64,1%	69,4%	60,2%
analiza rynkowych potrzeb	47,6%	43,7%	51,0%
porady innych osób - rodziny, znajomych	30,9%	32,9%	29,4%
sukces innego obserwowanego przedsiębiorstwa	29,3%	24,5%	32,7%
media	12,8%	16,4%	10,2%
własna uczelnia, ćwiczenia i wykłady	10,1%	13,5%	7,4%
tradycja rodzinna, firma rodzinna	7,5%	12,6%	3,3%
spotkania z przedsiębiorcami	6,4%	6,5%	6,1%
brak odpowiedzi	3,3%	2,0%	4,4%

Studenci, którzy deklarują założenie firmy w przyszłości zostali poproszeni o wskazanie obaw, jakie ich zdaniem wiążą się z otwarciem własnego interesu. Najczęściej dotyczą one kwestii finansowych: kosztów związanych z prowadzeniem firmy (36%), a także funduszy na podjęcie działalności (32%), brak możliwości spłaty kredytu (16%). Znaczna część respondentów (34%) przyznaje, że nie posiada odpowiedniej wiedzy i wykształcenia (częściej badani, w rodzinie których nikt nie prowadzi firmy). W następnej kolejności znalazły się: biurokracja, brak posiadania lokalu (częściej badani, w rodzinie których nikt nie prowadzi firmy), brak klientów. Najmniej wskazań padło na następujące odpowiedzi: zbyt szybko zmieniająca się sytuacja na rynku (16%), nieuczciwość kontrahentów (10%), brak dostawców (3%).

Należy zaznaczyć, że odpowiedź „brak obaw” (16%) istotnie częściej wskazywały osoby, w rodzinie których nikt nie prowadzi firmy, co być może wynika z braku realnego spojrzenia na codzienne problemy związane z prowadzeniem własnej firmy. Ponadto bardziej optymistycznie na prowadzenie własnej firmy patrzą także osoby pochodzące ze średnich i dużych miast (od 50 tys. mieszkańców), jednak nie ma znaczenia, czy pochodzą z Trójmiasta, czy z innego miasta.

Badanie w ramach projektu „Moduł Informacyjno-Decyzyjny WIEDZA-INNOWACJE-GOSPODARKA (MID WIG) jako narzędzie wspierające rozwój i innowacje w regionie” współfinansowanego przez Europejski Fundusz Społeczny Unii Europejskiej oraz budżet państwa. Projekt w ramach Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego Działanie 2.6.

Tabela 13. Obawy związane z zakładaniem firmy, N=1020

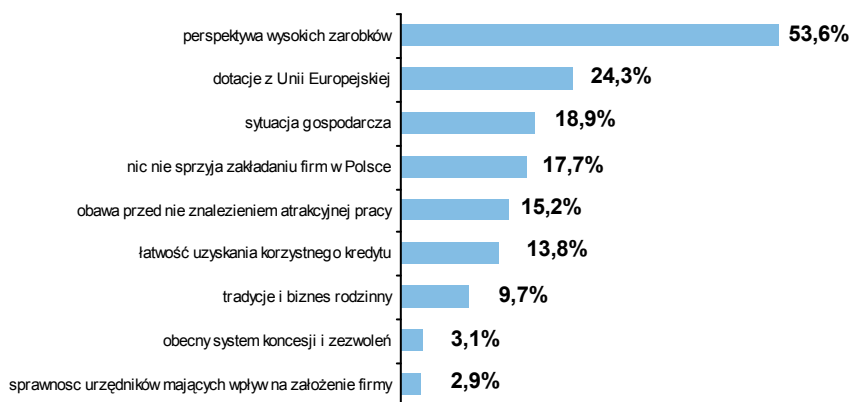
	Ogółem %	Prowadzenie firmy przez kogoś w rodzinie?	
		Tak N=444	Nie N=571
koszty prowadzenia własnej firmy	36,0%	45,7%	28,4%
niewystarczająca wiedza, brak wykształcenia	33,9%	33,3%	34,3%
brak wystarczających, własnych funduszy na podjęcie działalności	32,6%	30,4%	34,3%
zbyt duża biurokracja	32,1%	33,3%	31,2%
brak posiadania lokalu do prowadzenia własnej działalności	21,4%	14,9%	26,6%
brak klientów	17,5%	25,5%	11,0%
brak obaw	16,1%	8,1%	22,4%
brak możliwości spłaty kredytu	15,9%	15,5%	16,3%
zbyt szybko zmieniająca się sytuacja na rynku	15,8%	15,3%	16,3%
nieuczciwość kontrahentów	10,3%	14,6%	7,0%
brak dostawców	2,7%	2,9%	2,3%

Poproszono także wszystkich studentów, także i tych, którzy nie planują założenia własnej firmy, o wskazanie ich zdaniem czynników sprzyjających zakładaniu firm w Polsce. Z badania wynika, że posiadanie firmy postrzegane jest głównie przez pryzmat wysokiego dochodu. Ponad połowa badanych jest przekonanych, że prowadzenie własnej firmy

gwarantuje osiągnięcie wysokich zarobków. Co czwarty badany uważa, że dużą szansę dają dotacje z Unii Europejskiej. W następnej kolejności wymieniano korzystną sytuację gospodarczą w Polsce, sposób na uniknięcie konieczności poszukiwania pracy. Pojedyncze osoby (3% i mniej) wymieniły następujące odpowiedzi: obecny system koncesji i zezwoleń, sprawność urzędników na założenie firmy.

Część badanych (18%) twierdzi, że w Polsce nic nie sprzyja zakładaniu własnej firmy (istotnie częściej ten pogląd podzielają osoby w wieku od 24 do 26 lat; mężczyźni, osoby pochodzące z dużych miast, studium na studiach magisterskich, niż licencjackich, uczelni publicznych, jednak bez znaczenia, czy z Trójmiasta, czy z innego miasta).

Wykres 20. Czynniki sprzyjające założeniu firmy w Polsce, N=5146

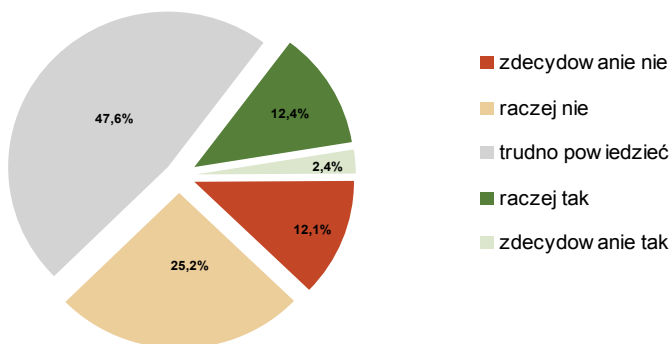

5. Ocena oferty edukacyjnej pod kątem przygotowania do prowadzenia własnej działalności gospodarczej

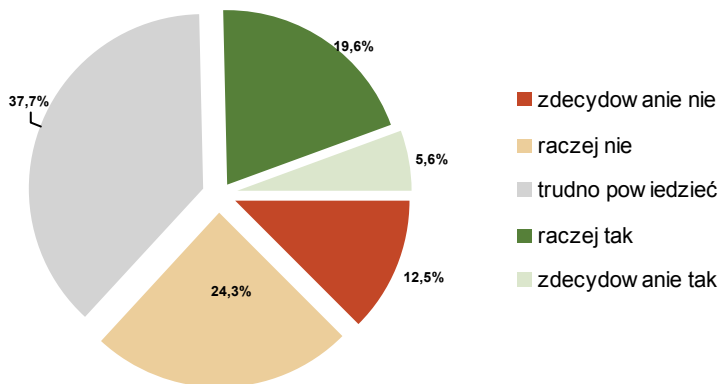
Badani studenci kończący pomorskie szkoły wyższe oświadczają, że raczej nie dysponują odpowiednią wiedzą i nie posiadają predyspozycji, umiejętności potrzebnych do założenie własnej firmy. Tylko 14% badanych twierdzi, że posiada odpowiednią wiedzę do prowadzenia własnej działalności gospodarczej, z czego tylko 2% jest o tym całkowicie przekonanych. Natomiast nieco częściej badani twierdzą, że posiadają odpowiednie predyspozycje, umiejętności niezwiązane z wiedzą. Taki pogląd podziela 26% studentów, z czego 6% wskazało odpowiedź skrajnie pozytywną. Istotnie częściej pozytywnie oceniają swoją wiedzę i umiejętności osoby, które deklarują założenie własnej firmy. Szczegółowy rozkład demograficzny osób, które bardziej pozytywnie oceniają swoją wiedzę i umiejętności zaprezentowano pod niniejszymi wykresami.

Co wydaje się w pełni zrozumiałe, znaczna część badanych nie potrafi ocenić swojej wiedzy (48%) oraz umiejętności niezbędnych do prowadzenia własnej firmy (38%).

Wykres 21. Posiadanie odpowiedniej WIEDZY do prowadzenia własnej działalności gospodarczej, N=5146

Wykres 22. Posiadanie odpowiednich UMIEJĘTNOŚCI, PREDYSPOZYCJI do prowadzenia własnej działalności gospodarczej, N=5146

Istotnie częściej deklarują dysponowanie wiedzą oraz posiadanie odpowiednich predyspozycji do prowadzenia działalności gospodarczej (odpowiedzi „zdecydowanie tak” i „raczej tak”):

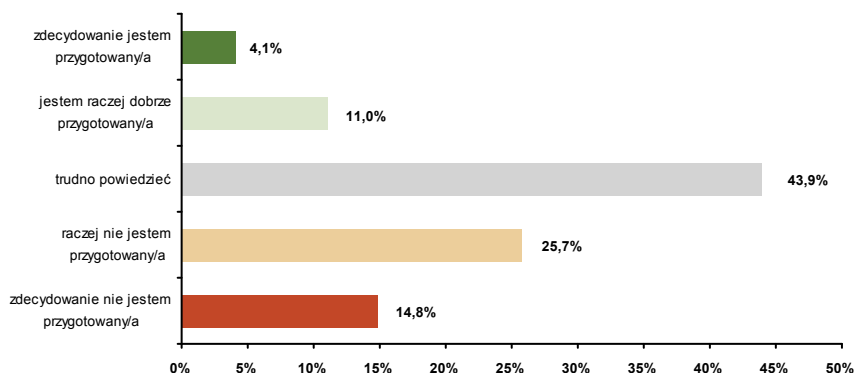
- Studenci mający 27 lat i więcej,
- Ktoś z najbliższej rodziny badanego prowadzi firmę,
- Osoby, które w trakcie studiów odbywały praktykę zawodową,
- Studenci studiujący w szkołach prywatnych,
- Studenci, którzy w programie studiów mieli zajęcia z przedsiębiorczości,
- Osoby pochodzące ze wsi oraz z małych miast (do 20 tys. mieszkańców).

Nie ma istotnego znaczenia, czy respondent studiuje kierunek ścisły, czy humanistyczny

Z badania wynika, że zarówno szkoły wyższe, jak i szkoły ponadgimnazjalne raczej nie przygotowują do zakładania własnej firmy. 15% badanych studentów uważa, że dotychczasowa nauka w szkołach pomogła

lub pomoże im w założeniu własnej firmy, z czego skrajnie pozytywne opinie wygłosiło tylko 4% badanych. Test istotności statystycznej wykazał, że lepiej oceniają pod tym względem szkoły uczniowie, którzy w programie zajęć mieli ćwiczenia, wykłady, na których przekazywano wiedzę z zakresu prowadzenia własnej firmy. Znaczna część studentów nie potrafiła ocenić swojej ścieżki edukacyjnej pod kątem przygotowania do założenia własnej firmy, co zapewne wynika z braku możliwości weryfikacji wiedzy i umiejętności w praktyce.

Wykres 23. Ocena własnej ścieżki edukacyjnej pod kątem przygotowania do założenia własnej firmy, N=5146

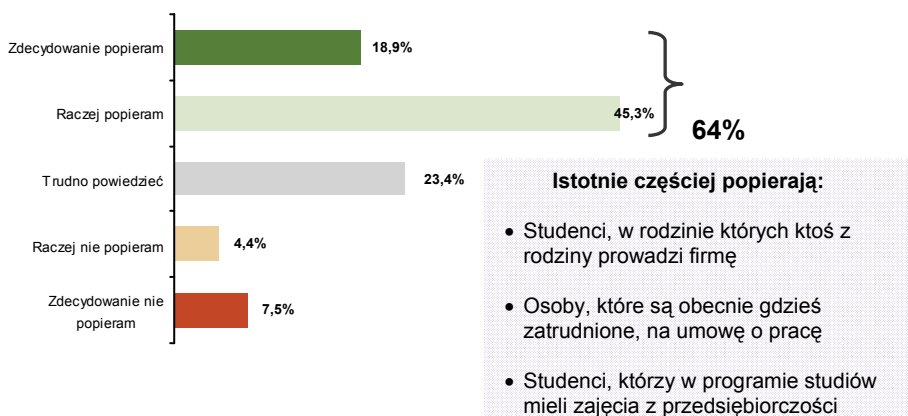
Istotnie zdecydowanie lepiej oceniają przygotowanie szkół do założenia własnej firmy:

- Studenci, którzy w trakcie studiów odbywali praktykę zawodową (5%),
 - Osoby obecnie zatrudnione, bez względu na typ umowy (7%), obecnie prowadzące własną firmę (23%),
 - W ramach zajęć miały zajęcia z rozwijania przedsiębiorczości (6,4%),
 - Osoby pochodzące z małych miast – do 20 tys. (13%),
 - Studenci studiujący kierunek ścisły (5%), najczęściej: finanse i bankowość (74%), biologię (23%), geografię (20%), transport (18%).
- Nie ma znaczenia, czy badany studiuje na studiach licencjackich, czy inżynierskich, w szkołach publicznych, czy prywatnych.

W ramach badania poproszono także studentów o ocenę pomysłu wprowadzenia do programu studiów obowiązkowego przedmiotu mającego na celu rozwijanie przedsiębiorczości. Okazuje się, że studenci opowiadają się za wprowadzeniem do programu studiów obowiązkowych zajęć mających na celu rozwijanie przedsiębiorczości. Taki pogląd podziela blisko 2/3 badanych (istotnie częściej studenci, w rodzinie, których ktoś prowadzi firmę, w ramach studiów mieli zajęcia, na których mogli rozwijać przedsiębiorczość, studenci pochodzący ze wsi lub z małego miasta do 20 tys. mieszkańców). Prawie, co czwarty badany nie potrafił się ustosunkować do tego pomysłu, co być może wynika z braku możliwości oceny konkretnego pomysłu, czyli braku szerszego opisu konceptu.

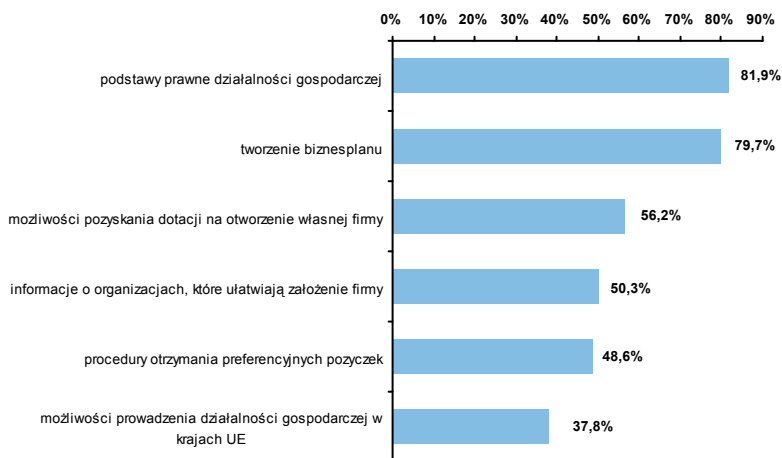
Zakres informacji, jaki zdaniem studentów powinien się znaleźć w programie studiów pokrywa się z wymienionymi we wcześniejszej części raportu zagadnieniami, które są w ich opinii najbardziej przydatne tj. zarówno wiedza teoretyczna, jak i praktyczna tj. podstawy prawne działalności gospodarczej, tworzenie biznesplanu, jak i możliwości pozyskania dotacji na otwarcie własnej firmy.

Wykres 24. Ocena pomysłu wprowadzanie do programu studiów obowiązkowego przedmiotu związanego z rozwijaniem przedsiębiorczości, N=5146

Badanie w ramach projektu „Moduł Informacyjno-Decyzyjny WIEDZA-INNOWACJE-GOSPODARKA (MID WIG) jako narzędzie wspierające rozwój i innowacje w regionie” współfinansowanego przez Europejski Fundusz Społeczny Unii Europejskiej oraz budżet państwa. Projekt w ramach Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego Działanie 2.6.

Wykres 25. Zakres informacji, jaki powinien się znaleźć na zajęciach z rozwijania przedsiębiorczości, N=3330

Badanie w ramach projektu „Moduł Informacyjno-Decyzyjny WIEDZA-INNOWACJE-GOSPODARKA (MID WIG) jako narzędzie wspierające rozwój i innowacje w regionie” współfinansowanego przez Europejski Fundusz Społeczny Unii Europejskiej oraz budżet państwa. Projekt w ramach Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego Działanie 2.6.

IV. Podsumowanie

Plany związane z otwarciem własnej firmy:

- Z badania wynika, że część studentów postrzega prowadzenie własnej firmy jako sposób na wykonywanie pracy zawodowej w przyszłości. Znaczny odsetek badanych studentów **deklaruje po zakończeniu studiów założenie własnej firmy (20%)**. Najczęściej taki plan mają studenci ze szkół prywatnych, którzy ponadto w programie studiów mieli zajęcia, w ramach których przekazywano wiedzę z zakresu rozwijania przedsiębiorczości. Pojedyncze osoby (13 respondentów) w chwili obecnej zajmuje się już prowadzeniem własnego biznesu. Okazuje się, że znaczny wpływ na podjęcie decyzji o założeniu firmy ma doświadczenie kogoś z członków rodziny w tym względzie. Jednak większa część studentów ma nadzieję po ukończeniu studiów na znalezienie pracy i zatrudnienie na zasadzie umowy o pracę.
- Często wskazywany przez osoby planujące założenie firmy brak nawet przybliżonego terminu oraz pomysłu na otwarcie własnej firmy, świadczy o tym, że często **są to na razie deklaracje, wizje, a nie poważne, ostatecznie** podjęte decyzje na przyszłość. Tylko co dziesiąta osoba planuje zająć się własną działalnością zaraz po studiach, a co czwarta w przeciągu 2-3 lat od ukończeniu studiów (zarówno studenci studiów magisterskich, inżynierskich oraz licencjackich). Ponad połowa z tych badanych przyznaje także, że nic dotychczas nie zrobiła w kierunku założenia własnej działalności. Niewielka część studentów podjęła konkretne kroki w tym kierunku, takie jak: stworzenie biznesplanu, czy załatwianie kredytu na prowadzenie firmy. Z pewnością duże znaczenie w realizacji tych

celów będą miały działania różnego rodzaju instytucji ułatwiających założenie firmy.

- Osoby wchodzące powoli na rynek pracy planują otwarcie firmy **w zróżnicowanych branżach**. Badani najczęściej zamierzają działać w branży handlowej, w hotelarstwie, cateringu, turystyce, służbie zdrowia, sporcie, rekreacji, informatyce, budownictwie, geodezji. Mniej popularne są: rolnictwo, ochrona środowiska, geologia, tektonika, kontrola jakości, grafika, ubezpieczenia, telekomunikacja, co zapewne wiąże się z brakiem możliwości działania bez wsparcia większej liczby pracowników.
- Z badania wynika, że znaczna część studentów traktuje ukończony kierunek studiów jako możliwość uzyskania tytułu magistra czy absolwenta studiów licencjackich, a niekoniecznie jako profil, który chcieliby kontynuować w swojej pracy zawodowej. Prawie połowa respondentów, którzy planują założenie własnej firmy przyznają, że **planowana branża własnej działalności nie jest powiązana z wyuczonym**, obecnym kierunkiem studiów. Zamiar taki wynika zarówno z przekonania, że w innej branży jest większa szansa na powodzenie firmy (23%) oraz przeświadczenie, że wyuczony zawód nie daje perspektyw na pracę (9%).
- Z przeprowadzonych ankiet wynika, że część studentów **myśli o zakładaniu firm, które powiązane będą z wdrażaniem innowacji**. Taki pogląd podziela 37% studentów, którzy deklarują założenie własnej firmy. Najczęściej będą to innowacje organizacyjne i technologiczne, rzadziej związane z innowacyjnymi usługami. Osoby te planują działać w następujących branżach: Internet, e-commerce, badania i rozwój, grafika i kreacja artystyczna, instalacja, utrzymanie, serwis, telekomunikacja.

- **Wpływ na decyzję** o prowadzeniu własnego biznesu mają **najczęściej własne zainteresowania, wiedza i pomysły badanych**, następnie analiza rynkowych potrzeb oraz porady innych osób. Znacznie rzadziej przyczyniają się do tego zajęcia na uczelni.

Ocena programu studiów:

- **Zajęcia, na których przekazuje się wiedzę z przedsiębiorczości nie są powszechne w szkołach wyższych.** 40% badanych deklaruje, że w programie ich studiów znalazł się chociaż jeden przedmiot, na którym przekazywano wiedzę z zakresu zakładania, prowadzenia własnego biznesu. **Istotnie częściej pojawiają się w szkołach prywatnych niż publicznych.** Przekazywana jest na nich zarówno wiedza teoretyczna (tj. podstawy prawne prowadzenia działalności gospodarczej), jak praktyczna (tj. tworzenie biznesplanu). Zakres ten pokrywa się także z preferencjami co do tematów, jakie powinny się znaleźć zdaniem badanych na hipotetycznych zajęciach obowiązkowych, które mogłyby się znaleźć w programie studiów.
- Tylko 14% badanych twierdzi, że posiada odpowiednią wiedzę do prowadzenia własnej działalności gospodarczej, z czego tylko 2% jest o tym całkowicie przekonanych. Natomiast nieco częściej badani twierdzą, że posiadają odpowiednie predyspozycje, umiejętności niezwiązane z wiedzą. Taki pogląd podziela 26% studentów, z czego 6% wskazało odpowiedź skrajnie pozytywną.
- Mimo, że znaczna część badanych (20%) deklaruje założenie własnej firmy, **studenci rzadko uczestniczyli w pozawkładowych**, fakultatywnych zajęciach, spotkaniach, mających na celu rozwijanie przedsiębiorczości. Sytuacja ta może także wynikać z niedostatku takich form wspierania przedsiębiorczości, czy ze słabej promocji tego typu przedsięwzięć.

- W opinii badanych szkoły nie przygotowują do prowadzenia własnej firmy. **Badani słabo oceniają swoją wiedzę i umiejętności do założenia biznesu.** Tylko 15% badanych uważa, że jego dotychczasowa ścieżka edukacyjna ich do tego przygotowała.
- Studenci studiów dziennych są **aktywni jeśli chodzi o rozwój zawodowy** w trakcie studiów. Większość z nich deklaruje uczestnictwo w praktykach zawodowych w jakiejś firmie. Znaczna część z nich (23%) mimo nauki w trybie dziennym jest obecnie zatrudnionych. Warto zaznaczyć, że większość studentów studiów I stopnia (70%) deklaruje kontynuację edukacji na studiach uzupełniających, magisterskich.
- **Ponad połowa studentów twierdzi, że ma szansę na znalezienie pracy w zawodzie.** Znaczna część respondentów (40%) nie potrafiła jednoznacznie wskazać żadnej odpowiedzi, co może świadczyć o braku pewności co do swoich kwalifikacji. Jednak 8% badanych uważa, że nie znajdzie pracy w zawodzie.

Ocena pomysłu modyfikacji programu studiów:

Badani raczej **pozytywnie oceniają pomysł wprowadzenia obowiązkowego przedmiotu związanego z rozwijaniem przedsiębiorczości.** Istotnie częściej pozytywnie oceniają ten pomysł studenci, w rodzinie których ktoś prowadzi firmę, w ramach studiów mieli zajęcia, na których mogli rozwijać przedsiębiorczość, studenci pochodzący ze wsi lub z małego miasta do 20 tys. mieszkańców. Z badania można wysunąć wniosek, że wśród studentów kończących szkoły w województwie pomorskim zauważa się chęć do rozwijania wiedzy z przedsiębiorczości, a tym samym prowadzenia własnej firmy. Zachęca ich do tego głównie, ich zdaniem perspektywa wysokich zarobków oraz dotacje z Unii Europejskiej.

Plany migracyjne:

- **5% badanych po ukończeniu studiów zamierza zamieszkać poza granicami Polski** (deklarację zamieszkania poza granicami Polski można interpretować jako wyjazd na dłuższy okres czasu, bądź na stałe). Częściej należą do nich osoby, w rodzinie, w których ktoś prowadzi własną firmę, osoby, które nie planują podjąć studiów uzupełniających, pochodzą z małych miast – do 20 tys. mieszkańców, studenci studiujący kierunek humanistyczny. Natomiast co piąty badany zamierza zmienić miejsce zamieszkania poza granicę województwa pomorskiego, a co dwudziesty poza miejsce studiowania, jednak w obrębie województwa. Warto wspomnieć, że 9% badanych wypowiadając się na temat swoich planów zawodowych po ukończeniu studiów wymienia między innymi wyjazd za granicę.

Badanie w ramach projektu „Moduł Informacyjno-Decyzyjny WIEDZA-INNOWACJE-GOSPODARKA (MID WIG) jako narzędzie wspierające rozwój i innowacje w regionie” współfinansowanego przez Europejski Fundusz Społeczny Unii Europejskiej oraz budżet państwa. Projekt w ramach Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego Działanie 2.6.

Badanie w ramach projektu „Moduł Informacyjno-Decyzyjny WIEDZA-INNOWACJE-GOSPODARKA (MID WIG) jako narzędzie wspierające rozwój i innowacje w regionie” współfinansowanego przez Europejski Fundusz Społeczny Unii Europejskiej oraz budżet państwa. Projekt w ramach Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego Działanie 2.6.

V. ZAŁĄCZNIKI

Załącznik 1. KIERUNKI STUDIÓW, GDZIE PRZEPROWADZONO BADANIE

	NAZWA KIERUNKU I SZKOŁY	N	%
1	matematyka UG	26	0,5%
2	fizyka (kolegium komputerowo-przyrodnicze)UG	68	1,3%
3	Informatyka UG	72	1,4%
4	filologia angielska UG	1	0,0%
5	filologia germańska UG	15	0,3%
6	filologia romańska UG	0	0,0%
7	filologia rosyjska UG	1	1,0%
8	slawistyka UG	51	0,7%
9	skandynawistyka (szwedzka, duńska, fińska i norweska)UG	36	1,1%
10	filologia polska UG	55	1,1%
11	historia UG	57	1,5%
12	ekonomia UG	76	3,5%
13	finanse i bankowość UG	0	0,5%
14	Politologia UG	182	1,6%
15	Socjologia UG	27	1,3%
16	Pedagogika UG	82	3,7%
17	administracja UG	66	2,5%
18	prawo UG	0	2,7%
19	ochrona środowiska UG	192	0,2%
20	chemia UG	131	1,8%
21	Biotechnologia UG	137	0,0%

Badanie w ramach projektu „Moduł Informacyjno-Decyzyjny WIEDZA-INNOWACJE-GOSPODARKA (MID WIG) jako narzędzie wspierające rozwój i innowacje w regionie” współfinansowanego przez Europejski Fundusz Społeczny Unii Europejskiej oraz budżet państwa. Projekt w ramach Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego Działanie 2.6.

22	zarządzanie i marketing Politechnika Gdańska	0	3,4%
23	matematyka Politechnika Gdańska	8	0,3%
24	fizyka techniczna Politechnika Gdańska	0	0,2%
25	elektronika i telekomunikacja Politechnika Gdańska	0	2,9%
26	informatyka. Politechnika Gdańska	0	2,0%
27	elektrotechnika Politechnika Gdańska	0	1,9%
28	automatyka i robotyka Politechnika Gdańska	94	0,6%
29	mechanika i budowa maszyn Politechnika Gdańska	1	1,2%
30	oceanotechnika Politechnika Gdańska	174	1,2%
31	technologia chemiczna Politechnika Gdańska	18	0,2%
32	biotechnologia Politechnika Gdańska	9	0,1%
33	architektura i urbanistyka Politechnika Gdańska	0	1,0%
34	budownictwo Politechnika Gdańska	150	2,8%
35	inżynieria środowiska Politechnika Gdańska	105	0,5%
36	technologia ochrony środowiska Politechnika Gdańska	96	0,1%
37	turystyka i rekreacja WSTiH w Gdańsku	29	2,6%
38	WSB w Gdańsku- Finanse i Bankowość	61	1,7%
39	edukacja artystyczna w zakresie sztuki muzycznej Akademia Muzyczna	63	0,1%
40	instrumentalistyka Akademia Muzyczna	0	0,4%
41	kompozycja i teoria muzyki Akademia Muzyczna	12	0,0%
42	wokalistyka Akademia Muzyczna	3	0,1%
43	Zdrowie i opieka społeczna Akademia Medyczna	52	7,9%
44	farmacja Akademia Medyczna	145	1,6%
45	pielęgniarstwo Akademia Medyczna	26	0,4%
46	kierunek lekarsko-dentystyczny Akademia Medyczna	3	1,1%
47	kierunek lekarski Akademia Medyczna	134	3,1%

Badanie w ramach projektu „Moduł Informacyjno-Decyzyjny WIEDZA-INNOWACJE-GOSPODARKA (MID WIG) jako narzędzie wspierające rozwój i innowacje w regionie” współfinansowanego przez Europejski Fundusz Społeczny Unii Europejskiej oraz budżet państwa. Projekt w ramach Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego Działanie 2.6.

48	położnictwo Akademia Medyczna	89	0,3%
49	fizjoterapia Akademia Medyczna	6	0,5%
50	zdrowie publiczne Akademia Medyczna	20	0,4%
51	Kształcenie (wychowanie fizyczne)AWFiS	1	2,5%
52	Zdrowie i opieka społeczna (zdrowie publiczne) AWFIS	6	0,3%
53	Usługi (rekreacja i turystyka) AWFIS	409	2,5%
54	architektura wnętrzASP	84	0,1%
55	grafika ASP	19	0,1%
56	malarstwo ASP	57	0,1%
57	Pedagogika GWSH	162	0,6%
58	Politologia GWSH	13	1,1%
59	Europeistyka GWSH	26	0,4%
60	Pedagogika ATENEUM	22	0,6%
61	politologia ATENEUM	0	0,0%
62	Europeistyka ATENEUM	131	0,5%
63	dziennikarstwo i komunikacja społeczna ATENEUM	16	0,6%
64	zarządzanie i marketing WSFiA Gdańsk	129	0,2%
65	Ekonomia GWSA	4	0,2%
66	administracja GWSA	3	0,2%
67	stosunki międzynarodowe GWSA	5	0,2%
68	Socjologia WSH-E	0	0,2%
69	zarządzanie i marketing WSAiB	0	1,5%
70	towaroznawstwo Akademia Morska	31	3,4%
71	zarządzanie i marketing Akademia Morska	57	0,2%
72	elektronika i telekomunikacja Akademia Morska	0	1,4%
73	elektrotechnika Akademia Morska	21	1,2%

Badanie w ramach projektu „Moduł Informacyjno-Decyzyjny WIEDZA-INNOWACJE-GOSPODARKA (MID WIG) jako narzędzie wspierające rozwój i innowacje w regionie” współfinansowanego przez Europejski Fundusz Społeczny Unii Europejskiej oraz budżet państwa. Projekt w ramach Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego Działanie 2.6.

74	mechanika i budowa maszyn Akademia Morska	33	1,4%
75	Transport Akademia Morska	1	1,2%
76	nawigacja Akademia Morska	27	1,7%
77	stosunki międzynarodowe WSMGiP	29	0,2%
78	Nawigacja AMW w Gdyni	10	0,1%
79	mechanika i budowa maszyn AMW w Gdyni	10	0,1%
80	Pedagogika PWSH	8	0,5%
81	filologia angielska PWSH	9	0,1%
82	Psychologia SWPS	8	1,1%
83	Ekonomia WSFiR	79	0,5%
84	turystyka i rekreacja ESHTiP	173	1,3%
85	turystyka i rekreacja WSFiT Sopot	11	0,2%
86	matematyka PAP Słupsk	72	1,2%
87	Biologia PAP Słupsk	63	0,8%
88	geografia PAP Słupsk	73	0,3%
89	ochrona środowiska PAP Słupsk	63	0,3%
90	Historia PAP Słupsk	90	0,3%
91	filologia polska PAP Słupsk	9	0,8%
92	pedagogika PAP Słupsk	7	2,9%
93	Ekonomia WSZ Kwidzyn	5	0,1%
94	Politologia WSZ Kwidzyn	0	0,1%
95	Ekonomia PWSPSiG Starogard Gdański	0	0,2%
96	Politologia PWSPSiG Starogard Gdański	25	0,2%
97	Socjologia KPSW Wejherowo	7	0,2%
98	pielęgniarstwo KPSW Wejherowo	0	0,1%
99	Inne	55	0,5%

Badanie w ramach projektu „Moduł Informacyjno-Decyzyjny WIEDZA-INNOWACJE-GOSPODARKA (MID WIG) jako narzędzie wspierające rozwój i innowacje w regionie” współfinansowanego przez Europejski Fundusz Społeczny Unii Europejskiej oraz budżet państwa. Projekt w ramach Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego Działanie 2.6.

Załącznik 2. GRUPY KIERUNKÓW, A PLANY ZAŁOŻENIA WŁASNEJ FIRMY

	NAZWA KIERUNKU	N	%
1	finanse i bankowość	27	40,7%
2	położnictwo	13	38,5%
3	europeistyka	48	35,4%
4	inżynieria środowiska	26	34,6%
5	technologia chemiczna	12	33,3%
6	edukacja artystyczna w zakresie sztuki muzycznej	6	33,3%
7	grafika	3	33,3%
8	ekonomia	24	33,3%
9	psychologia	55	32,7%
10	automatyka i robotyka	29	31,0%
11	nawigacja	90	30,0%
12	budownictwo	145	28,3%
13	turystyka i rekreacja	342	27,8%
14	dziennikarstwo i komunikacja społeczna	29	27,6%
15	Finanse i rachunkowość	89	27,0%
16	fizjoterapia	26	26,9%
17	ekonomia	206	26,2%
18	ochrona środowiska	23	26,1%
19	oceanotechnika	63	25,4%
20	politologia	162	25,3%
21	slawistyka	36	25,0%
22	Biotechnologia	4	25,0%
23	zarządzanie i marketing	274	24,8%

Badanie w ramach projektu „Moduł Informacyjno-Decyzyjny WIEDZA-INNOWACJE-GOSPODARKA (MID WIG) jako narzędzie wspierające rozwój i innowacje w regionie” współfinansowanego przez Europejski Fundusz Społeczny Unii Europejskiej oraz budżet państwa. Projekt w ramach Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego Działanie 2.6.

24	pielęgniarstwo	25	24,0%
25	kierunek lekarski	162	22,8%
26	stosunki międzynarodowe	9	22,2%
27	informatyka.	177	20,3%
28	filologia germańska	15	20,0%
29	malarstwo	5	20,0%
30	architektura wnętrz	56	19,6%
31	kierunek lekarsko-dentystyczny	57	19,3%
32	chemia	94	19,1%
33	farmacja	84	19,0%
34	zdrowie publiczne	22	18,2%
35	elektrotechnika	159	17,6%
36	biologia	40	17,5%
37	administracja	139	17,3%
38	matematyka	105	17,1%
39	zdrowie i opieka społeczna	425	16,9%
40	prawo	137	16,8%
41	wokalistyka	6	16,7%
42	Kształcenie (wychowanie fizyczne)	131	16,0%
43	historia	91	15,4%
44	pedagogika	432	15,0%
45	instrumentalistyka	20	15,0%
46	transport	67	14,9%
47	nawigacja	7	14,3%
48	filologia polska	99	14,1%
49	mechanika i budowa maszyn	134	13,4%

Badanie w ramach projektu „Moduł Informacyjno-Decyzyjny WIEDZA-INNOWACJE-GOSPODARKA (MID WIG) jako narzędzie wspierające rozwój i innowacje w regionie” współfinansowanego przez Europejski Fundusz Społeczny Unii Europejskiej oraz budżet państwa. Projekt w ramach Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego Działanie 2.6.

50	geografia	15	13,3%
51	filologia angielska	8	12,5%
52	fizyka	89	12,4%
53	socjologia	93	11,8%
54	filologia rosyjska	51	11,8%
55	towaroznawstwo	173	11,0%
56	elektronika i telekomunikacja	222	9,0%
57	skandynawistyka (szwedzka, duńska, fińska i norweska)	55	7,3%
58	finanse i bankowość	27	40,7%
59	położnictwo	13	38,5%
60	europaistyka	48	35,4%
61	inżynieria środowiska	26	34,6%
62	technologia chemiczna	12	33,3%
63	edukacja artystyczna w zakresie sztuki muzycznej	6	33,3%
64	grafika	3	33,3%
65	ekonomia	24	33,3%
66	psychologia	55	32,7%
67	automatyka i robotyka	29	31,0%
68	nawigacja	90	30,0%
69	budownictwo	145	28,3%
70	turystyka i rekreacja	342	27,8%
71	dziennikarstwo i komunikacja społeczna	29	27,6%
72	Finanse i rachunkowość	89	27,0%
73	fizjoterapia	26	26,9%
74	ekonomia	206	26,2%
75	ochrona środowiska	23	26,1%

Badanie w ramach projektu „Moduł Informacyjno-Decyzyjny WIEDZA-INNOWACJE-GOSPODARKA (MID WIG) jako narzędzie wspierające rozwój i innowacje w regionie” współfinansowanego przez Europejski Fundusz Społeczny Unii Europejskiej oraz budżet państwa. Projekt w ramach Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego Działanie 2.6.

76	oceanotechnika	63	25,4%
77	politologia	162	25,3%
78	slawistyka	36	25,0%
79	Biotechnologia	4	25,0%
80	zarządzanie i marketing	274	24,8%
81	pielęgniarstwo	25	24,0%
82	kierunek lekarski	162	22,8%
83	stosunki międzynarodowe	9	22,2%
84	informatyka.	177	20,3%
85	filologia germańska	15	20,0%
86	malarstwo	5	20,0%
87	architektura wnętrz	56	19,6%
88	kierunek lekarsko-dentystyczny	57	19,3%
89	chemia	94	19,1%
90	farmacja	84	19,0%
91	zdrowie publiczne	22	18,2%
92	elektrotechnika	159	17,6%
93	biologia	40	17,5%
94	administracja	139	17,3%
95	matematyka	105	17,1%
96	zdrowie i opieka społeczna	425	16,9%
97	prawo	137	16,8%
98	wokalistyka	6	16,7%
99	Kształcenie (wychowanie fizyczne)	131	16,0%
100	historia	91	15,4%
101	pedagogika	432	15,0%

Badanie w ramach projektu „Moduł Informacyjno-Decyzyjny WIEDZA-INNOWACJE-GOSPODARKA (MID WIG) jako narzędzie wspierające rozwój i innowacje w regionie” współfinansowanego przez Europejski Fundusz Społeczny Unii Europejskiej oraz budżet państwa. Projekt w ramach Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego Działanie 2.6.

102	instrumentalistyka	20	15,0%
103	transport	67	14,9%
104	nawigacja	7	14,3%
105	filologia polska	99	14,1%
106	mechanika i budowa maszyn	134	13,4%
107	geografia	15	13,3%
108	filologia angielska	8	12,5%
109	fizyka	89	12,4%
110	socjologia	93	11,8%
111	filologia rosyjska	51	11,8%
112	towaroznawstwo	173	11,0%
113	elektronika i telekomunikacja	222	9,0%
114	skandynawistyka (szwedzka, duńska, fińska i norweska)	55	7,3%

Załącznik 3. Kwestionariusz ankiety

1-3

4-5

6-8

9-10

Witamy serdecznie,

Niezależna agencja badania rynku i opinii publicznej **Pentor Research International Poznań** na zlecenie **Urzędu Marszałkowskiego Województwa Pomorskiego** (Departamentu Rozwoju Regionalnego i Przestrzennego) realizuje badanie ankietowe wśród studentów ostatnich lat studiów pomorskich szkół wyższych. Celem badania jest zdiagnozowanie potencjału studentów do rozwoju przedsiębiorczości. W związku z tym prosimy Panią/Pana o wypełnienie niniejszej ankiety. Pentor RI Poznań gwarantuje pełną anonimowość ankietowanych osób. Informacje uzyskane od Pana/i posłużą zbiorczemu opracowaniu wyników.

PROSZĘ ZAZNACZAĆ ODPOWIEDNI NUMER/ ODPOWIEDNIE NUMERY ODPOWIEDZI W KÓŁKO.

1. Czy w ramach programu Pana/i studiów znalazły się wykłady/ćwiczenia związane z ROZWIJANIEM PRZEDSIĘBIORCZOŚCI (na którymkolwiek roku studiów)?

Tak.....1

proszę wpisać liczbę przedmiotów, które zajmowały się tą tematyką (łącznie, w toku obecnych studiów).....c.11a

Nie.....2 - **proszę przejść do pytania 3** c.11

2. Jakie informacje uzyskał Pan/ i na TYCH WYKŁADACH/ĆWICZENIACH?

(można wskazać więcej niż jedną odpowiedź).

podstawy prawne działalności

gospodarczej.....1

tworzenie biznesplanu.....2

możliwości prowadzenia działalności gospodarczej w krajach Unii Europejskiej... 3

możliwości pozyskania dotacji na otworzenie własnej firmy.....4

procedury otrzymania preferencyjnych pożyczek.....5

informacje o organizacjach, wspomagających założenie firmy..... 6

żadne z

powyższych..... 7

inne, jakie? Proszę wpisać _____ / ____ / ____ / 8

c.12-c.19

3. W jakich zajęciach/ spotkaniach pozawykładowych związanych z rozwijaniem przedsiębiorczości brał/a Pan/i udział w trakcie studiów? (można wskazać więcej niż jedną odpowiedź).

warsztaty szkoleniowe..... 1

konferencje, seminaria..... 2

koła naukowe, organizacje studenckie.....	3
targi pracy.....	4
w żadnych - proszę przejść do pytania 5	5
inne, jakie? Proszę wpisać...../...../...../	6

c.20-c.25

4. Jaki zakres informacji Pan/i zdobył / a na skutek uczestnictwa w tych SPOTKANIACH POZAWYKŁADOWYCH/ POZAZAJĘCIOWYCH? (można wskazać więcej niż jedną odpowiedź).

podstawy prawne działalności gospodarczej.....	1
tworzenie biznesplanu.....	2
możliwości prowadzenia działalności gospodarczej w krajach Unii Europejskiej.....	3
możliwości pozyskania dotacji na otworenie własnej firmy.....	4
procedury otrzymania preferencyjnych pożyczek.....	5
informacje o organizacjach, które ułatwiają założenie firmy.....	6
żadne z powyższych.....	7
inne, jakie? Proszę wpisać...../...../...../	8

c.26-c.33

5. Które z tych informacji uważa Pan/i za najbardziej przydatne w sytuacji zakładania własnej firmy?

PROSZĘ WSKAZAĆ MAKSYMALNIE 3 ODPOWIEDZI.

podstawy prawne działalności gospodarczej.....	1
tworzenie biznesplanu.....	2
możliwości prowadzenia działalności gospodarczej w krajach Unii Europejskiej.....	3
możliwości pozyskania dotacji na otworenie własnej firmy.....	4
procedury otrzymania preferencyjnych pożyczek.....	5
informacje o organizacjach, wspomagających założenie firmy.....	6
inne, jakie? Proszę wpisać...../...../...../	7

c.34-c.40

6. Jakież ma Pan/i plany zawodowe na przyszłość, zaraz po ukończeniu studiów? (dotyczy także studiów licencjackich, inżynierskich)?

(można wskazać więcej niż jedną odpowiedź).

Pracować na umowę o pracę.....	1
Założyć własną firmę.....	2
Pracować dorywczo (umowa zlecenie, umowa o dzieło).....	3
Kontynuować naukę.....	4

c.41-c.47

Wyjechać za granicę i tam szukać pracy.....	5
Jeszcze nie wiem, nie mam konkretnych planów.....	6
inne, jakie? Proszę wpisać...../...../...../	7

7. Jak ocenia Pan/i swoje szanse na rynku pracy, pod kątem poszukiwania pracy w zawodzie po ukończeniu studiów?

Zdecydowanie mam szansę znaleźć pracę w zawodzie.....	5
Raczej mam szansę znaleźć pracę w zawodzie.....	4
Trudno powiedzieć.....	3
c.48	
Raczej nie mam szansy znaleźć pracy w zawodzie.....	2

Zdecydowanie nie mam szansy znaleźć pracy w zawodzie.....1

8. Proszę ocenić swoją ścieżkę edukacyjną pod kątem przygotowania do założenia własnej firmy

Jestem przygotowany/a bardzo dobrze.....5

Jestem przygotowany/a raczej dobrze.....4

Trudno powiedzieć.....3

c.49

Raczej nie jestem przygotowany/a.....2

Zdecydowanie nie jestem przygotowany/a1

UWAGA!!! JEŚLI PLANUJE PAN/I ZAŁOŻYĆ WŁASNĄ FIRMĘ (PYTANIE 6 – PUNKT 2) PROSZĘ KONTYNUOWAĆ, JEŚLI NIE PROSZĘ PRZEJŚĆ DO PYTANIA 18 – STRONA NR 4.

9. Czy ma Pan/i już pomysł na otwarciu własnej firmy?

Zdecydowanie tak.....5

Raczej tak.....4

Trudno powiedzieć.....3

c.50

Raczej nie.....2 – *proszę przejść do pytania 15.*

Zdecydowanie nie.....1 – *proszę przejść do pytania 15*

10. W jakiej branży planuje Pan/i założyć własną firmę? PROSZĘ ZAZNACZYĆ X Przewidywany/e rodzaj/e działalności firmy (można wskazać więcej niż jedną odpowiedź).

architektura	1	księgowość/ audyt/ podatki	16
badania i rozwój	2	służba zdrowia	17
budownictwo/geodezja	3	logistyka/ dystrybucja/ spedycja	18
doradztwo/konsulting	4	marketing/ reklama/ public relations	19
farmaceutyka/ biotechnologia	5	media/ sztuka/rozrywka	20
finanse/ekonomia	6	nieruchomości/ budownictwo	21
geologia/ tektonika/ hydrologia	7	produkcja	22
grafika/ kreacja artystyczna/ fotografia	8	rolnictwo/ ochrona środowiska	23
hotelarstwo/ turystyka/ catering	9	sport/ rekreacja	24
human resources	10	handel	25
informatyka	11	szkolenia/ edukacja	26
instalacja/ utrzymanie/ serwis	12	telekomunikacja	27
internet, e-commerce	13	ubezpieczenia	28
inżynieria, konstrukcja, technologia	14	usługi transportowe	29
kontrola jakości	15	inna, jaka, proszę wpisać?...../___/___/	30

c.51-c.80

11. Czy planowany rodzaj działalności firmy jest Pana/ Pani zdaniem zgodny z obecnym kierunkiem Pana/i studiów?

Zdecydowanie tak.....5 – *proszę przejść do pytania 13*
 Raczej tak.....4 – *proszę przejść do pytania 13*
 Trudno powiedzieć.....3 – *proszę przejść do pytania 13*

c.81

Raczej nie.....2
 Zdecydowanie nie.....1

12. Dlaczego planowana działalność nie jest zgodna z kierunkiem Pana/i studiów? (można wskazać więcej niż jedną odpowiedź).

wyuczony zawód nie daje perspektyw.....1
 pracuję w firmie z innej niż studiowana branża i planuję karierę w tym zawodzie.....2
 mam przekonanie o powodzeniu innej branży.....3
 inne, jakie? Proszę wpisać...../...../...../ 4

c.82-c.85

13. Czy planowana działalność firmy wiąże się z innowacjami?

Zdecydowanie tak.....5
 Raczej tak.....4
 Trudno powiedzieć.....3 – *proszę przejść do pytania 15*

c.86

Raczej nie.....2 – *proszę przejść do pytania 15*
 Zdecydowanie nie.....1 – *proszę przejść do pytania 15*

14. Jaki to będzie rodzaj innowacji?

Technologiczna.....1
 Organizacyjna.....2

C.87

innowacyjne usługi.....3

15. Kiedy planuje Pan/i założenie firmy?

jeszcze na studiach.....1
 zaraz po studiach.....2
 2-3 lata po studiach.....3

C.88

planuję, ale jeszcze nie wiem kiedy...4
 inny okres, jaki? Proszę wpisać...../...../...../ 5

15.1. Jakie kroki Pan/i poczynił/a, aby przygotować się do założenia działalności gospodarczej? (można wskazać więcej niż jedną odpowiedź).

Stworzyłam/em biznesplan.....1
 Starłam/em się już o kredyt.....2
 Poznałam/em formalności niezbędne do założenia własnej działalności gospodarczej.....3

Poznałam/em obowiązki związane z posiadaniem własnej firmy.....	4
Pozyskałam/em informacje na temat ulg przysługujących absolwentom szkół wyższych.....	5
Nic dotychczas w tym kierunku nie zrobiłam/em.....	6
inne, jakie? Proszę wpisać.....	7

C.89-C.95

**16. Skąd czerpał/ zamierza Pan/i czerpać pomysły na własną firmę?
PROSZĘ WSKAZAĆ MAKSYMALNIE 3 ODPOWIEDZI.**

własne zainteresowania, pomysły, wiedza.....	1
analiza rynkowych potrzeb.....	2
sukces innego, obserwowanego przedsiębiorstwa.....	3
porady innych osób – rodziny, znajomych.....	4
własna uczelnia, ćwiczenia i wykłady.....	5

C.96-C.105

spotkania z przedsiębiorcami.....	6
media.....	7
tradycja rodzinna, firma rodzinna	8
inne, jakie? Proszę wpisać.....	9

**17. Jakie ma Pan/i obawy związane z zakładaniem firmy?
PROSZĘ WSKAZAĆ MAKSYMALNIE 3 ODPOWIEDZI.**

brak możliwości spłaty kredytu.....	1
koszty prowadzenia własnej firmy (zbyt wysokie podatki, opłaty skarbowe, składki ZUS).....	2
brak klientów.....	3
brak dostawców.....	4
nieuczciwość kontrahentów.....	5
niewystarczająca wiedza, brak doświadczenia.....	6
zbyt szybko zmieniająca się sytuacja na rynku.....	7
brak posiadania lokalu na prowadzenie własnej działalności.....	8
zbyt duża biurokracja.....	9
brak wystarczających, własnych funduszy na podjęcie działalności.....	10
brak obaw.....	12

C.106-c.117

inne, jakie? Proszę wpisać.....	13
---------------------------------	----

DALEJ PROSZĘ O ODPOWIEDŹ WSZYSTKICH

18. Czy według własnej samooceny może Pan/i stwierdzić, że posiada Pan/i obecnie niezbędną wiedzę do prowadzenia działalności gospodarczej?

Zdecydowanie tak.....	5
Raczej tak.....	4
Trudno powiedzieć.....	3
Raczej nie.....	2
Zdecydowanie nie.....	1

c.118

19. Czy według własnej samooceny może Pan/i stwierdzić, że posiada Pan/i obecnie niezbędne umiejętności, predyspozycje do prowadzenia działalności gospodarczej?

Zdecydowanie tak.....5
 Raczej tak.....4
 Trudno powiedzieć.....3 c.119
 Raczej nie.....2
 Zdecydowanie nie.....1

20. Co obecnie Pana/i zdaniem sprzyja zakładaniu firm w Polsce? PROSZĘ WSKAZAĆ MAKSYMALNIE 3 ODPOWIEDZI.

łatwość uzyskania korzystnego kredytu.....1
 sytuacja gospodarcza.....2
 sprawność urzędników mających wpływ na założenie firmy.....3
 dotacje z Unii Europejskiej.....4
 obecny system koncesji i zezwoleń.....5
 perspektywa wysokich zarobków.....6
 obawa przed nie znalezieniem atrakcyjnej pracy.....7
 tradycje i biznes rodzinny.....8
 nic nie sprzyja zakładaniu firm w Polsce.....9

c.120-c.129

inne, jakie? Proszę wpisać _____ / ____ / ____ / 10

21. Co sądzi Pan/i na temat wprowadzenia do programu studiów (na każdym kierunku) obowiązkowego przedmiotu związanego z rozwojem przedsiębiorczości (teoria połączona z praktyką)?

Zdecydowanie popieram.....5
 Raczej popieram.....4
 Trudno powiedzieć.....3 - *proszę przejść do pytania M1*
 C.130
 Raczej nie popieram.....2- *proszę przejść do pytania M1*
 Zdecydowanie nie popieram.....1- *proszę przejść do pytania M1*

22. JEŚLI TAK: Jakie informacje chciał(a)by Pan/i uzyskać na zajęciach z przedsiębiorczości, jakie Pana/i zdaniem są ważne? (można wskazać więcej niż jedną odpowiedź)

podstawy prawne działalności gospodarczej.....1
 tworzenie biznesplanu.....2
 możliwości prowadzenia działalności gospodarczej w krajach Unii Europejskiej.....3
 możliwości pozyskania dotacji na otworenie własnej firmy.....4
 procedury otrzymania preferencyjnych pożyczek.....5
 informacje o organizacjach, które ułatwiają założenie firmy.....6
 inne, jakie? Proszę
 wpisać _____ / ____ / ____ / 7

C.131-C.137

METRYCZKA:

M1. Wiek

Proszę wpisać rok urodzenia_____ C.138

M2. Płeć

kobieta1 mężczyzna.....2 C.139

M3. Proszę powiedzieć skąd Pan/i pochodzi?

Wieś.....1
Miasto do 20 000.....2
Miasto do 50 000.....3 C.140
Miasto do 200 000.....4
Miasto powyżej 200.000.....5

M3.1. Proszę powiedzieć, czy miasto (Trójmiasto proszę traktować jako jedno miasto), w którym Pan/ i studiujecie jest miastem, z którego Pan/i pochodzi? (jest miastem rodzinnym)?

Tak.....1
Nie.....2 C.141

M4. Jakie ma Pan/i plany związane z miejscem zamieszkania, po ukończeniu obecnych studiów, (dotyczy także studentów studiów licencjackich)?

UWAGA!!!! - Trójmiasto proszę traktować jako jedno miejsce studiowania
pozostać w miejscu studiowania.....1
wyjechać poza miejsce studiowania, ale w obrębie województwa pomorskiego.....2
wyjechać poza miejsce studiowania, w obrębie granic Polski.....3
wyjechać poza miejsce studiowania, poza granicę Polski.....4
jeszcze nie wiem.....5
c.142

M5. Czy ktoś z Pani/ Pana najbliższej rodziny prowadzi własną firmę?

Tak.....1
Nie.....2 c.143

M6. Proszę powiedzieć czy odbywał/a Pan/ i praktyki zawodowe w jakiej firmie podczas studiów?

Tak.....1
Nie.....2 - proszę przejść do pytania M8. c.144

M7. Proszę powiedzieć gdzie zdobywał(a) Pan/i praktyki zawodowe podczas studiów? (można wskazać więcej niż jedną odpowiedź).

Sezonowe prace w kraju.....1
Sezonowe prace za granicą.....2
Praca w rodzinnej firmie.....3
Wolontariat.....4
Praktyki studenckie w Polsce.....5
Praktyki studenckie za granicą (w ramach takich programów jak np. Leonardo da Vinci).....6

Regularna praca podczas studiów – niepełny etat umowa zlecenie,
umowa o dzieło.....7
inne, jakie? Proszę wpisać _____ / ____ / ____ / 8
c.145-c.152

M8. Proszę powiedzieć, czy jest Pan/ i obecnie gdzieś zatrudniony/a?

Tak.....1
Nie.....2 – proszę przejść do pytania M10.
Nie, prowadzę własną firmę.....3 – proszę przejść do pytania M10.
c.153

M9. Jeśli tak, Proszę napisać w jakiej formie jest Pan/ zatrudniony/a?

Umowa o pracę.....1
Umowa cywilnoprawna (umowa zlecenie, o dzieło).....2
c.154
inne, jakie? Proszę wpisać _____ / ____ / ____ / 3

M10. Proszę zaznaczyć rodzaj studiów, na jakich Pan/i obecnie studiuje (główny kierunek).

Licencjackie, inżynierskie.....1
Magisterskie.....2 – proszę przejść do pytania M.13.
c.155

M11. Czy zamierza Pan/i podjąć studia na studiach uzupełniających/ magisterskich?

Zdecydowanie tak.....5
Raczej tak.....4
Trudno powiedzieć.....3- proszę przejść do pytania M13
c.156
Raczej nie.....2- proszę przejść do pytania M13
Zdecydowanie nie.....1- proszę przejść do pytania M13

M12. JEŚLI TAK:

Czy planuje Pan/i podjąć studia magisterskie na tym samym kierunku co studia licencjackie, inżynierskie?

Zdecydowanie tak.....5
Raczej tak.....4
Trudno powiedzieć.....3
c.157
Raczej nie.....2
Zdecydowanie nie.....1

Badanie w ramach projektu „Moduł Informacyjno-Decyzyjny WIEDZA-INNOWACJE-GOSPODARKA (MID WIG) jako narzędzie wspierające rozwój i innowacje w regionie” współfinansowanego przez Europejski Fundusz Społeczny Unii Europejskiej oraz budżet państwa. Projekt w ramach Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego Działanie 2.6.

M.13. Proszę zaznaczyć kółkiem kierunek na uczelni, który Pani studiuje (główny), na danej uczelni. PROSZĘ ZAZNACZYĆ W KÓŁKO KIERUNEK - W SZKOLE, W KTÓREJ PANI STUDIUJE.

Uniwersytet Gdański		Akademia Medyczna w Gdańsku	
matematyka	1	Zdrowie i opieka społeczna	53
fizyka (kolegium komputerowo-przyrodnicze)	2	farmacja	54
informatyka	3	pielęgniarstwo	55
filologia angielska	4	kierunek lekarsko-dentystyczny	56
filologia germańska	5	kierunek lekarski	57
filologia klasyczna	6	położnictwo	58
filologia romańska	7	fizjoterapia	59
filologia rosyjska	8	zdrowie publiczne	60
slawistyka	9	biotechnologia	61
skandynawistyka (szwedzka, duńska, fińska i norweska)	10	Akademia Wychowania Fizycznego i Sportu w Gdańsku	
filologia polska	11	Kształcenie (wychowanie fizyczne)	62
historia	12	Zdrowie i opieka społ. (zdrowie publiczne)	63
historia sztuki	13	Usługi (rekreacja i turystyka)	64
ekonomia	14	Akademia Sztuk Pięknych w Gdańsku	
finanse i bankowość	15	architektura wnętrz	65
politologia	16	grafika	66
sociologia	17	malarstwo	67
filozofia	18	rzeźba	68
Pedagogika	19	wzornictwo	69
administracja	20	Gdańska Wyższa Szkoła Humanistyczna	
prawo	21	Pedagogika	70
biologia	22	politologia	71
ochrona środowiska	23	zarządzanie i marketing	72
oceanografia	24	europaistyka	73
geografia	25	Wyższa Szkoła Zarządzania w Gdańsku	
zarządzanie i marketing	26	sociologia	74
informatyka i ekonometria	27	zarządzanie i marketing	75
chemia	28	Informatyka	76
Biotechnologia	29	finanse i rachunkowość	77
Politechnika Gdańska		administracja	78
zarządzanie i marketing	30	„ATENEUM” – Szkoła Wyższa w Gdańsku	
matematyka	31	pedagogika	79
fizyka techniczna	32	politologia	80
inżynieria materiałowa	33	europaistyka	81
elektronika i telekomunikacja	34	dziennikarstwo i komunikacja społeczna	82
informatyka.	35	Wyższa Szkoła Finansów i Administracji w Gdańsku	
elektrotechnika	36	zarządzanie i marketing	83
automatyka i robotyka	37	Gdańska Wyższa Szkoła Administracji	
mechanika i budowa maszyn	38	ekonomia	84
oceanotechnika	39	administracja	85
energetyka	40	stosunki międzynarodowe	86
technologia chemiczna	41	Wyższa Szkoła Humanistyczno-Ekonomiczna w Gdańsku	
biotechnologia	42	sociologia	87
architektura i urbanistyka	43	Wyższa Szkoła Administracji i Biznesu w Gdyni	

c.158-c.283

Dziękujemy za wypełnienie ankiety i życzymy sukcesów.

Badanie w ramach projektu „Moduł Informacyjno-Decyzyjny WIEDZA-INNOWACJE-GOSPODARKA (MID WIG) jako narzędzie wspierające rozwój i innowacje w regionie” współfinansowanego przez Europejski Fundusz Społeczny Unii Europejskiej oraz budżet państwa. Projekt w ramach Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego Działanie 2.6.

ZAŁĄCZNIK 4. TABLICA WIELKOŚCI BŁĘDŲ STATYSTYCZNEGO POMIARU przy poziomie ufności 95%

LICZBA PRZYPADKÓW	% 3 97	% 5 95	% 10 90	% 15 85	% 20 80	% 25 75	% 30 70	% 40 60	% 50 50
100	3,4	4,4	6,0	7,1	8,0	8,7	9,2	9,8	10,0
200	2,4	3,1	4,2	5,0	5,7	6,1	6,5	6,9	7,1
300	2,0	2,5	3,5	4,1	4,6	5,0	5,3	5,7	5,8
400	1,7	2,2	3,0	3,6	4,0	4,3	4,6	4,9	5,0
500	1,5	1,9	2,7	3,2	3,6	3,9	4,1	4,4	4,5
750	1,2	1,6	2,2	2,6	2,9	3,2	3,3	3,6	3,7
1.000	1,1	1,4	1,9	2,3	2,5	2,7	2,9	3,1	3,2
1.250	1,0	1,2	1,7	2,0	2,3	2,4	2,6	2,8	2,8
1.500	0,9	1,1	1,5	1,8	2,1	2,2	2,4	2,5	2,6
2.000	0,8	1,0	1,3	1,6	1,8	1,9	2,0	2,2	2,2
2.500	0,7	0,9	1,2	1,4	1,6	1,7	1,8	2,0	2,0
3.000	0,6	0,8	1,1	1,3	1,5	1,6	1,7	1,8	1,8
3.500	0,6	0,7	1,0	1,2	1,4	1,5	1,5	1,6	1,7
4.000	0,5	0,7	0,9	1,1	1,3	1,4	1,4	1,5	1,6
5.000	0,5	0,6	0,8	1,0	1,1	1,2	1,3	1,4	1,4